

dat wy seggen aman amadathi soen van her
 ten ende van volck eyn macedonier ende vrom
 de van der van persien bloyde die vns gudertye
 enhyt myt sinre fellhet besmyt hefft he was
 vromde van vns entfangen en hefft veruaren
 in sich also grote mynsickheyt dat he ok ge
 hette is ise vader en dat he va alle lude wart
 angebedet als die negeste den koninck end he
 wart in so groter houerdien verhauen dat he
 sich makede vns to beroeuen des ricks en des
 geysts want mardocheum by wes truwe en
 walbade wy leuen ende hester die geselme
 van vnsenike myt alle eten volcke die vlyte
 de he ter doet to brengen myt eyne hande ny
 er ende vngelharder verstuerege ende he dach
 te dyt hedde he die doet geslagen dat he lage
 leggen solde vnsen enicheyt en dat he dat rike
 ren persien auedragen solde to den macedoni
 er Mer wy en hebbe nye geyn misdact geuon
 den in den ioeden die de quaetste mynsche ver
 slan wolde to der doet mer wederumb hebbe
 wy bouiden dat se gerechte ee halde end dat
 se sin kynder des alre ouersten en meysten ga
 des die al tijt leffe doer welks waldade vnsen
 wederen ende vns dat rike gegeue is bns huy
 de vp desen dach ende wert dat vns gehalden
 hietumb so sult gy weren dat die epistolen de
 he vnder vnsen namen sande van nyte sijn end
 vmb die misdact soe hanget he dye dyt vishet
 hefft ende all sine mageschap an die galge voe
 die poere van deser stat dat is to Susis nyet
 dat wy em gegulde hebbe dat he verdyende :

mer goede. Mer dyt gebot dat wy nu senden
 dat fall men werfette in allen stede: vp dat de
 ioeden mogen holden er ee ende gy sult en we
 sen hulpe dat to. vp dat se mogen doetlan all
 die gene die sich bereyt hadde: se to doden vp
 den dartyenden dach van der twelfter maet
 adar. Want die almechtige got verwandelde
 en desen dach der droeffheyt ende des gescrey
 in blijtschap. Ende darumb sult gy desen dach
 hebben vnder die ander hillige dage ende vijft
 myt alte blijtschap. so dat men hiet namaels
 weren mach dat alle die gene die getrouwely
 ken den van persien vnderdaen sint dat se auez
 er getrouwelycheyt werdygen loen vntfaen. en
 de die dat rike verraden wyllen: dat se verdet
 uen sullen doer er misdact. want ijgelike stad
 ende prouincie die nyet deplaffichwyt wesen
 desen hochtie. die fall verdetst werden mit de
 swerde ende myt dem vuyre. ende so more ghe
 destruyert werden: dat dar numermer byeste
 noch mynsche i en woent to eyne exempel der
 vnwerdicheyt ende der vngelorsamheyt

Hyt gept vyt dat boeck hester.

Hyt begynt dat boeck Job.

Das ierste ca. Wo got macht gaff sethane
ne ouer Jobs gwyder ende wo vier knechte de
eyne na den ander baetschapden Job dat vor
stoerms spire gwyder ende kynder ende he no
chtant vordoeft helt.

Job

des heren angelicht ende sloech Job myt also
 quaden swren van den enden van sinen vote
 bis toe dem oeversten syns hoefdes ende hij
 sat in vullen myst ende schrapren dat vuylnis
 myt enen sekerue Ende syn wyff seide em ge
 duystu noch in dinre simpelheit? **M**aedye
 got xyp dat dat geluckjker dy wedergalen
 de sterff. Ende hij seide to ee. Du heffst gespra
 ken als ein van den gecken wyuen want wy
 guet vntfangen hebben van des heren hande
 waerumb en solden wy dat quaede niet lyden
 In allen desen en sundichden iob myt allen sy
 nen lippen niet. **A**ls Jobs dre vruende hordē
 all dat quaet dat om geschyct was: **E**lphas
 van theman **B**aldath van suyth ende **S**ophar
 van naamath: soe quam ein ygelik van syne
 strat wāt sy hadden ouerdragen dat si tosamē
 komen wolden ende en vyfiteren ende troestē
 en. Ende do si van verre er ogen vpgedan had
 den so en bekanden si des niet ende si riepē en
 de schreyden ende wren er kleyder ende woets
 pen gemul vp ee hoefst ende in den hemell en
 de sy seten myt em vp dye erde seuen daege en
 de seuen nachte en niemant en sprack em eyn
 woert to want si saeghen dye pyn alsoe groot
 toe wesen.

Dat derde capittel woe Job vermaledyden
 den dach daer hy in gebaren was en de nacht
 daer hy in ontfangen was

Hier nae dede Job vp sinen mont en ver
 vloecken syn daege en seide. De dach
 daer ick in gebaren wart moet vergaē
 en dye nacht daer men in seide dat is ein myn
 sche vntfangen. Dye dach moet verkiert wer
 den in dunkerheit got en moet den dach niet
 essen van bouen en hij en moet niet verclaert
 werden myt licht. Dye duysternis en die schē
 des doets moet en verduncken en dye duyster
 heyt fall en bedecken ende hij moet bewonden
 werden in bytterheit. **E**in duncker gestorm
 moet dye nacht hebben en si en werde niet ge
 reket in den dagen van dem iaer noch getelt
 in den maenden. Dye nacht moet ellendich sin
 en niet laeffs werdich syn. **S**y moeten er ver
 maledyden dye de dage vermaledyden die bereit
 sy to verwecken den duuell. Dye sternen mo
 ten verduncker werden mit der nacht dunker
 heyt. **S**y mogen lichts verbeyden en dat nyet
 sien noch dat risen van dem vpgaen der dage
 rak want dye nacht en sloet niet dye dor des
 bucks dye my gedraeghen hefft noch en dede
 dat quaet niet enwech van mynen ogen. **W**a
 rumb en starff ick niet in mynre moeder vrou
 wenheit ende warumb en verdarff ick niet to
 hant doe ick ryt dem buck gekomen was? wa
 rumb was ick vutgewonnen myt den knyen.

warumb was ick ghesoecht myt den boosten?
 Want nu sollde ick slaepende swygen en ick soll
 de in mynem slaepē rusten myt den konyngen
 ende myt den rechthalders van der werlt die
 to eten behoeff stichten enicheiden off myt de
 princen dye golt besitten ende dye er huysē we
 uullen myt siluer. **O**ff ick en sollde niet wesen
 als natuerlik weborgen saet sonder vrucht
 off als gene dye gewonnen waren ende dye
 melicht en sagen. **D**aer swegen dye quaden
 van vngestuerē ende daer rusten dye moede
 waeren van sterckheiden ende dye dat tosamē
 ouerwonnen waeren sonder wreetheyt. **S**y en
 horden niet des dwingers stemme dat syn de
 kleynen ende die groeten ende dye dienstkne
 chre vry van een heren. **W**arumb is emē ar
 men mynschen dat licht gegeuē en dat leuen
 den genen dye in bytterheit erre sielen syn? **D**e
 den doet vntbeiden ende en kompt en niet rech
 te als dye schatgreuers ende sich seer verbly
 den als sy ein graff vinden. **W**arumb is dat
 licht ende leuen gegeuen. **I**dem manne des syn
 wech verborgen is ende den got hefft myt dū
 kerheit vmbgeuen. **E**er ick ere suchten ick ende
 myn suchten is als oueruloyent water want
 den anxt den ick vntfach is my geschiet en dat
 ick vntfruchten is my gekomen. **H**eb ick dat
 geacht? **H**eb ick niet geswogen? **H**eb ick niet ge
 rustet ende die vnuerdicheit is vp my geko
 men.

Dat vierde capittel woe Elphas Job straf
 ten vmb vngedult ende wo hij seide dat em ge
 apenbart weert dat niemant geplacht en wert
 dan vmb de voeleden sonden

Unde Elphas van theman antwoet
 den ende seide. **B**egynnen wy dy to toe
 spreken vmblicht du solldest dat voer
 vntwyll nemen mer wie mach verdragen dye
 reden die du vornempst. **S**ie du heffst vyl ge
 leert en du heffst mode hant gesterkt en dyn
 reden hebben bestedicht dye vntstantaffige en
 de dye beuende knyen heffstu gesterkt mer nu
 so is plaegē vp dy gekomen en du byst vngē
 duldich geworden. **S**y hefft dy geroert en du
 byst verstoert. **W**at is din anxt din sterckheit
 ende din geduldicheit ende volkomenheit din
 re wege? **I**k bydde dy gedenck welk vnschul
 dich is ey vergaen off wāneer syn si verdilicht
Mer ick heb meer gesien myt gads toernich
 heit verderuē de gene dye quaet doen ende die
 woelheit seyen ende meyen sy ende dat sy niet
 woorden myt den geysten syns torens. **D**es le
 wen gebrunste ende der lewynnen stemme en
 dye tande van der lewen iongen syn toweruen
Tygris verdarff dye vmb dat sy geynen rooff

en hadde ende des leuen we spe woerden ver-
 strouwet. **S**ek er tho my is ghesacht ein ver-
 borgen woert ende hemelick vnsenk myn oer-
 dye aderen syns rumoers. **I**n dem anxt van
 des nachts vphoen alls dye slaep den mynsche
 plecht tho veronledigen. **D**rucht ende anxt e
 hylet my ende all myn botten syn veruert. **E**n
 de doe die geyst daer ik was tegenwoerdich
 enwech ginc. soe stonden dye haer myns vle-
 sches tho terge. ende doe stoent em des ange-
 sichte ik niet en bekande ein bielle vor mynen o-
 gen. ende ick hoerde ein geluyt alls van einen
 sachten winde. **M**ach dye mynsche gerechtuer
 dicht werden na gade to rekenen. **D**at is mach
 dye mynsche yet rechtuerdiger syn dan got. **I**
 off mach einich man klaerre syn dan syn sche-
 per. **S**ye dye em dyenen en syn niet stedich.
 ende hij vant quaetheit in sinen engelen. **w**e
 vylt meer dan dye gene dye daer woenen yn
 dreckygen huisen. ende dye daer hebben en
 erdes fundament sullen werden vertert als vā
 den motten. **S**y sullen werden affgesneden vā
 dem morgenhys to dem aeuent ende vmb dat
 nemant verstaen en hefft soe sullen sy ewych-
 lik verdetuen. **M**er dye daer ouerblyuende sin
 sullen van en werden genomen. **s**y sullen ster-
 uen ende niet in wyf heyden.

Dat vyfste Capittel woe Job eliphaz
 voertaen straefften. soe dat hij in verdriete yet
 ordelt hylde ende in dem geluck sich niet en
 verhoene

Roep off ymant is dye dy antwoerde.
 ende begere dy tho emgen van den he-
 ligen. **D**erwaert den geck doetet syn e-
 gen toernicheit. ende den kleynen doetet syn
 egen nijt. **I**ck sach den geck in vast er wort
 telen ende tohant vlokten ik synre schonheit.
Dat is ik sede dat syn geluck quaet were en-
 de schedelick. **D**yn kinder sullen were wesen
 van sinen heyle. ende sullen werden towrenē in
 der porten. **E**nde nemant en sall wesen dye sy
 verloessen sall. **S**ynen arn sall dye hunger ere
 ende dye gewaepende en sell en niet vanghen
 ende dye doestigen sullen drinken sin rickhey-
 den. **S**yet en geschuyt vp der erden sonder sa-
 ke ende vpt der erden vutspringet gein droeff-
 nis. **D**at is geyn wederstoet sonder saek. **I** die
 mynsche is gebaeren tho der arbeit als die vo-
 gell tho vliegen. **V**mb dese saeke sall ick dē he-
 ren bydden. ende ick sall myn spraeke sette too
 mynen gaede dye grote dingē deyt ende vnbē
 gūpelike ende wonderlike dingē sonder getal
 dye daer den regen gylt vp dat angesicht der
 erden ende dye daer all veruertet myt waere

ende dye die oetmodigen setbet in dat hoega
 ende dye dye droeuighen verhefte myt volko-
 menre gesontheit. de dat verstreuet der qua-
 der gedachten. soe dat er hande niet voldoen
 en moegen dat sy begynnen. **D**ye de wysen be-
 gāpt in erre klokheit ende dye daer versto-
 wet der quader raet. **D**es daeges sullen sy yn
 dunckerheit koemen. ende to myddaege sullen
 sy tasten alls off dat nacht weer. **H**y fall den
 armen verloessen van den swerden ers monts.
Dat is van verschuldighe ende verwysinge
 in dem getichte. **I**den armen van des geweldy-
 gen hant. **E**nde dye behoeuige fall haepen
 toekomens gelucks. **I**mer dye quaetheit fall
 een mont welsamen trecken. **S**elich is de min-
 sche dye van dem heren gestraefft wert. **d**a
 rumb en laster des heren straeffinge niet. **w**ā
 hij wondet ende geneset. **H**y sloep ende sin hā-
 de macken dat wede. umb gefont. **H**y fall dy
 verloessen van ses qualen. ende in der seuedē
 en fall dy gein quaetheit geneken. **I**n dem hun-
 ger fall hij dy verloessen van der doet. **D**at is
 du falle leuendich blyuen alls dye anderē van
 hunger steruē. **I**ende in dem stude fall by di ve-
 loessen van des swerdes hant. **D**u falle werden
 verborgen van den geysfelen der tongen. **D**at
 is van achterklappen. **I**ende du en falle dye ar-
 moet niet ant sien als si kompt. **I**n verwoestm-
 gen ende hunger falltu lachen. ende dye beeste
 der erden en falltu niet vnt sien. **M**er din verbūt
 fall syn myt den steinen der lantschop. **D**at is
 dat stenyge lant dat goyn vrucht en brecke
 sal dy vyl vruchten bringen recht off dat si dy
 verbonden tho dyenen. **I**ende dye beesten van
 dem lande sullen dy vredelik wesen. ende du salt
 weren dat din wonynge. **D**at is din gesinde. **I**
 vrede fall hebben. ende du en salt niet werde si-
 digen. **I**n der vergeuinge sonder got meer la-
 uen. **I**als du merkt din geluck. **D**u salt ok we-
 ten dat din saet menichuoldich wesen sal en-
 de din geslecht gelick dem crude der erden. **D**u
 salt in ouerulodicheyt gaen in din graff recht
 so men in brecke einen hoep weits in sinre tit.
Dat is alsoe dat rijep is. **S**yet als wy dyt
 vnderlocht hebben. **D**or schrift ende veruan-
 ge. **I**alsoe is dat. **I**n der waerheit. **D**at welke
 du nu gehort heft dat ouerdenke in dinen ghe-
 dachten.

Dat sefte Capittel woe Job synen vrien-
 den andtworden: dat syn sunden dye gheete
 plaeghe niet wedpent en hadden. ende dat de
 worde dye hij ghespraken hadde waeren voll
 droffenissen. ende wo en sin vrien de achter ge-
 laren hadden

[Marginal notes in a smaller hand, partially legible and overlapping the main text.]

I Ob ant worden ende sede Och worden doch myn sonden dar ik den torn mit verdoyent heb ende de ellendicheit die ick hyde gelacht in ein waeghe. so sollde dese ellendicheit swaer schynen ghelik den sant des mees. ende hynrumb syn myn woerde vol wuwen. want des heren geschutte syn in my. en de et vnwerdicheit. Dat is er grotheit. Adrikt mynen geest vnt ende des heren wrueringhe strijrt tegen my. Welket yet dye wylde esel als hij weyde hefft. off fall em osse belcken alls hij streyt voer en geuulde kabbes. Off mach men eten dat vngesalten is dat myt salt niet ghesprengt en is. Off mach ymant smaeken dat welck dat alls gegreen is den dot brenghet. Want einre hungereigen sielen syn oek bytrecdinge soet dye myn siele niet to voren antasten en wolde dat syn nu myn spise van bedrukis wegen. wye fall geuen dat myn begerten volbracht werden. ende dat got my geue dat ick verheyde dye welcke daer beghont hefft. My to gespelle. dat hy my to nyet make. Hy vnt binde syn hant ende velle my daer neder. ende dyt moet my syn en troest dat hy my quelde myt bedroeffnis niet en spaere. van dem doede. ende ick en fall des hieligen reden niet wederseggen. dat is ik en fall niet wederseggen den wyllen ende gebaeden gaets. want helige man alls iob so lange si noch niet ghewest en syn in guden soe sullen si sich vruchten. dat sy niet alsoe sy belasticht werden myt der borden des verdriets en vallen in mystroft ende hoen sprak dar voer te ter is den doet to kelen. Wat war is myn sterckheit dat ick dat verdraeghen mach. off war is myn einde dat ick dat dullichken gedoen mach. Myn sterckheit en is niet dye sterckheit der steyne noch my vleis en is niet metalen. Doch gheyn hulpe en is myt my. ende myn vriende syn ok enwech gegaen van my. Dye daer bermherticheit nyempt van synen vrienden dye lesset des heren torn. Mynne broeder. dat syn myn mage. Dye syn vor myt syn gegaen gelik einre becken de snellik ruyf soe doe dye geberchten. Dye den rijp vntien de sine fall vp en vallen. In den tiden alls si verstrowt syn sullen sy wruaren. ende alls sy verwermen soe sullen sy smelten van etre stat. De paede dye van eren schreden syn bewonden sy sullen ydelik wandelen ende wruaren. Mer aenmerke Themans pede. dye wege saba ende betet em wemich. Sy syn verschempt. vmb dat ick haepren. Sy syn oek gekomen tho my ende si syn myt schanden ouerdeckt. Ghy syt nu komen ende vntiet uw nu alls gy myn plaegesit. hebbe ik ye gesacht brenghet my yet ende gheft my yet van uwen guede. off verloeffet my van des vyandts hant. ende beschermmit

my oek van der hant der stercken. Leert my ende ick fall swygen. ende off ik yet gedoelt heb soe vnderwyset my. Daerumb hebt ghy ghe lastert dye woerde der waerheit. alls nemant van uw en is dye my straeffen moege. Gy oedmeren alleyn uwe woerde vmb toe straeffen ende ghy weypt uwe woerde in den wint. Gy valt vp ein weyde ende gy arbeit uwen vrient vnder to werppen mer nochtant voldoet dat gy begont hebt. Gheft hijer uwe oere. dat ys hoeret nauwe toe. lende besiet off ick liege. Ik bydde uw dat gy antwoert sonder kyuinghe. ende sprekende richtet dat gene dat recht is. Ende gy en sult in mynre tongen niet vinden vnrechtuerdicheit. noch in mynen kinbacken en fall geen geckheyt luyden.

Dat seuende Capytell woe Job beklaegeden dyedaeghe syns leuens ende daer in bewyset dat geen selicheit en is vp erden. mer de waeraffige selicheit thoekoemen is nae desen leuen.

D Es mynschen leuen is ein ridderschop der werlt. ende syn dage eins huirknechts. Gelik alls ein herte beghert den schem. dat vnder dat rast. len gelik ein huirknecht vbeit dat eide fins werks. dat hi dat loen vntfange. Alsoe heb ik oek ghehat ydell maende ende hebbe my getellt pinlicke macht. Alls ick slaepu fall soe segge ik. wanneer sal ik vstaen. ende fall wederumb verheyden den auent. ende ik fall veruult werden myt droeffnis bis tho den dukerheyden. Myn vleis hefft aengedaen vuylheit ende dreckicheit des ghemuls myn huyp dye is verdoort ende is tosaemen gekrompen. Myn daeghe syn enwech ghegan snellre dan ein stuk lynen doks dat afgesneden wert van eiten weuer. ende sy syn verteret sonder emich haepen. tho verbeiden dnye selicheit in dessem leuen. ende des mynschen leuen wert gelikt dem lynen laeken. want woe dat laken gewest wert toeuogende den eiten vaedem dem anderen. soe wert oek des mynschen leuen vollherdet to doen den eimen dach dem anderen. ende alls dat laken vollwefft is soe wert dat affghesneden van dem weuer soe wert oek des mynschen leuen als dat volendet is. van gaede affghesneden van dessem tegenwoerdigen leuen. Gedenke want myn leuen ein wynt is. ende myn oege niet wederkeren en fall guet tho sien. Noch des mynschen ghesicht en fall niet. in sulcken stract. alls nu

mer anshuwen. **D**in ogen syn tegen my. en de ick sal niet geduren. Ghelick als ein volck voerby gept ende verblinden wert. alsoe en sal hy niet weder vp klimmen die neder geklumen is in dye grafft noch hy en fall niet weder kytten in syn huys ende syn stadt en fall en voertmeer niet bekennen. **H**yerumb en fall ick oek mynen mont niet spaeren. **T**ho klaeghen van desen mynen leuen ende bedroeffnis. **I**ck fall spreken in der tribulacien myns gheysts. **I**ck fall kallen myt der bytterheit myner siele. **D**yn ick niet dat mer off ein wallupfle. want du my vmbuanghen heffst myt einen kerker. **S**egge ik dat my myn bedde troesten fall en de dat ik verlicht fall werden myt my selff sprekende vp myn bedde. soe falltu my verschrecken myt droemen. ende du fallt my bestoeren myt auyt der ghesicht. **O**mb dese saecke heffte myn siele verkaeren dat hangen. dat is einē snoeden doet. **E**nde myn knaken den doet. **I**ck bin in mystroest geuallen. **I**ck en fall niet langer leuen. **S**paer my here. want myn daeghe en syn niet. wat is dye mynsche dattu en voerheffest dattu regen en din hert settest. **D**u visitierest en vro des morgens. en du proeffst en haestlicken. **W**oe lange en spaerestu my nyet noch en latest my nyet to dat ick mynen spuwē in slucken moege. **I**ck heb gesundicht wat fall ick doen. **O** herde der mynschen. **W**aerūb heffitu my wedderstreuch ghemaect ende ghen dy. ende ick bin my selff swaer gewoerden. **W**aerumb nyemstu myn sunden niet en wech en waerumb en depstu myn quaetheyt niet aff. **S**ie ik fall nu slapen in dem gemulle. ende ist dattu my vroesoecken werts ik en fall niet bestaen.

Dat achte Capittel wo Baldath Job strafede ende em bewyfe soe wye penitencie doet godt werdt em vergheuen ende en weder tho vreden stellen

Baldath andtworde em soete ende se. **D**e woe lange saltu alsoedaen dinghe spreken. ende woe lange fall menich uoldich wesen dye geyst der reden dyns mondes. **O**ndertret got niet dat ordell off verkiert godt dye almachtige yet dar gherecht is. **A**ll was dat oek dat em din kinder myssdan hadden. ende hi sy gelaeten hadde in dye hant etre quaetheit. nochtant off du vroē to ghaede vp gestan werest ende den almachtigen bedest ende off vp dattu rein ende gerechtich wandlest to handt solde hy vp waken tho dy. ende solde dye woenyngē dinte gherechticheyt tho vreden stellen. soe sere dat off din ijste kleyn

gewest syn soe sullen din lesten seer vermenich uoldicht werden. **V**raege dye vergangen gheslechte ende vlytlick vndersoeke der weder gherechtichis. want wy syn van gisteren. ende wy en weten daer niet aff. want gelick eyn schem sin vnse daege vp der erden. ende si sullen di leren ende si soldeu dy preken ende sullen vit egherten et sprake voerbrenghen. **M**ach yet dat lupsch wassen sonder vuchtnis. off mogen biesen wassen sonder waeter. **A**ls dat is noch in der bloemen en men dat niet aff en treckt mit der hant. soe verdroecht dat eer dan all crude. **D**at daer geyn water en heffte. **A**lsus sin alder genre wege die gaeds vergheuen. ende des ypoctiren haepen fall vergaen. **E**n en fall niet genogen syn weherticheyt. ende sin betrouwe is ghelik spynnen webbe. **H**y fall sich verlaten vp sin huis. **D**at is vp syn rickdom ende gesinde. **L**ende en fall niet bestaen hi fall dat vnderferren. ende dat en fall niet gelucken off baren. **M**er syn die biesen vucht eer dye some kupt. ende in et oprisen soe kompt syn geopen vyth vp einen hoep stepn sullen sin wortelen wede dick ende dat fall blyuen tussen den stepnē ende off ymant dat vyt rodet van sinre stadt so fall dat sinre versacken ende spreken. **I**ck en kane dy niet. want dat is die blijfchop sins wegē dat voertmeer van der erden ander vyth wasse. **G**ot en sal den simplen niet verwerpen noch sin hant bieden den quaeden. **I**s dat weult werde din mont myt lachen ende din lippen myt vrouden. **D**ye dy haren sullen gekleit werden myt schanden vnder der quader woenyngē en blyue niet bestaen.

Dat ix. capitell. wat Job andtworden ende woe hi bewyfe dat hi niet kpuen en wil tegen gaeds rechticheyt. en voet wat myt hi wyll myt sinre wederpart staden.

Ende Job antwoorden en se. **D**erwaer weyt ick dat dat alsoe is ende dat geimynsche gerechtich werden en mach. **S**egen got to trecken. wyll hi myt em kpuen hi en fall em niet mogen antwoorden eyn voerdufent. **H**y is wys van herren ende sterk van machten. wye heffte sich gesat entegen en ende hadde vrede gehad. **D**ye dye berge ouersarte. **D**at syn die lude die dar woonden by den bergen. **L**ende de gene dye hi in sinre toornicheit neder warp en wustens niet. **D**e de erde bewecht vanerre stat ende et sule werde to samen gheschodert. **D**ye der sonnen gebuyt en en gept niet vp. ende hi sluyth dye sternen alls vnder geyn teken. **D**ye den hemell alleyn vyth recht ende de dat gept vp de vlode des meers. **D**e dat

maekt arcturum * dat is die seuen sternen die men den waegen heit. Ioriona * die gesterten alloe geheuen. Iende hiadas * dat syn sternen dye an der meyt vt vpgae. Iende bynnensten van suden * dat is die kant des hemels an der suden siden ende dat gesterne. Dye grote ende wonderlike ende vntegapelicke dinghe deit der gem getall en is. Off hi vp koempt thoe my * doe sin gracie liek en fall en niet sien * dat is vernemen syn thokompst. Igeyt hi enwech ick en sal des niet verstaen. Ende off hi haest liken vraeget vye fall em andtworden. en wie mach seggen waerumb deystu alsus. Got ys welks torn nemant wederstaen en mach vns welken gebogt werden die dye werlt draegē * dat syn die enghelen die in dienste syn allre creaturen deser werlt. Woe groot byn ik : dat ick en antworden fall. ende dat ik myt mynen wonden en antworden moge. want hedde ik oek all wat rechts ik en fall em oek niet antworden. Sonder ik fall mynen richter bydden. Als ik en aentrop ende hy my geboert heft soe en geloue ik niet dat hi alsodaen gehort hebbe myn stemme. want in storme fall hi mi towouen. ende hi fall myn wonden mennich uoldigen sonder saeke. Hy en verlent mynem geyste niet to rasten. ende hi veruult my myt bytterheit. Hoelt men sterkheit. hi is de alre sterkste. Zoekt men rechtuerdicheyt des oedels : soe en fall nyemant ghetuchnis doeren seggen voer my. Off ik my self gerecht wyll maken soe wert my myn mont verdomen. Off ick my self aepenbaere vnoesell soe fall hy my snoede probyeren. Ende off ick oek simpell by dar selue en fall myn siele niet moegen weten ende my fall myns leuens verdrieten. Ende ey dmech is dat ik gefraken hebbe den vnoese len ende den quaden fall hi to niet maeken * dat is hi fall moten steruen. Off hy geysellit soe slae hy eims doet. ende hy en lache niet oer dye pyne det vnoeseler. Dye erde is gege um in des quaden * dat is des diuuels. Ihan de ende hi verdeckt dat aensicht der richter. Ende off hy * dye diuel. I niet en is * eyn orsae ke myne pynen. Wie is dat dan. My n dage waren snellre dan ein loeper. si sint geuouwen ende en laegen geyn guet * dat blyuende we n. I sy syn vergangen alls schepe die appel v om ende alls ein hungerich aer die toe spysen wart vlyucht. Alls ik segge ick en fall nūmee alloe spreken * my tho beklaghen van mynre bedroeffnis. I soe verwandell ik myn aensicht en de werde gekastigiert myt quillingen. Ik vnt sach all myn werken darumb dat ik weyt dat tu den sonder niet sparen en falle. Off ik ok als sus quact byn * dat ik verdien sodaen geysse len. I warub heb ik dan to vergeffs gearbeit *

my vnosel to bewaren. I All was ik gewassen myt snewaeter. ende al blinckren myn hande seer schon. nochtant falltu my nette myt dree ke * dat is allikewaell solde ick dreckich schynen. Iende myn kleyder solden myr vruwerdy gen. Ik en fall niet mogen antworden eynem manne dye my gelick is * wo fall ik dan gaede mogen andtworden. Inoch dem manne die myt my in dat gelick in gericht mach geho ret werden. Want nemant en is dye vns bey de * got ende my. I straffen mach. ende syn hat leggen moege in beyden. Hy do syn roede enwech van my. ende sin anxt en moet my nyet verueren. Ick fall spreken ende en fall en niet vntfien. want vntfien en mach ick niet ant worden.

Dat r. ca. woe Job tho got sprak ende vnderocht die saeke darumb hi alsoe gepincht wart en woe hi seer vor got bek lacht dat hy geboeren wart ende wolde dat hi van stonden an nae sinre gebuert gestoruen weer

Dine sielen verdruet myns leuens. ik sal spreken tegen my. Ik fall spreken yn bytterheit mynre sielen. Ick fall gaede seggen. en wyll my niet verdoemen. Wye mi doch waerumb dattu my sus verordellst * dat is waerumb pynichstu my alsus swericken. En dunckt dy niet guet dattu my alsus quelst ende verdrukst my die ick byn dat weeck dinre hande ende helpst dem rade der quaden. En heffstu niet vleyslike oegen off suystu niet alls ein mynsche suyt. Sint niet din dage als de dage der mynschen ende sin din iare yet als alsoe mynschlike tijde. dattu soekst myn quaet heyt ende myn sonden vnderzoekst. Ende du weten mogest dat ik niet quaets ghedaen en hebbe. nae dem nemant en is de van dinre hat verlossen mach * den du alsoe wolt vnderzoekken. I Din hande maekten my ende schoepē mi all vmb ende vmb. ende verwoerpst my alsus haestliken. Ik bydde gedenke dattu my ghemaeckt heffst alsoe dreck. ende dattu my weder in gestubbe brengen fallt. En heffstu my niet gemolcken als melck. ende heffst my tho hoep laeten rynnen als kese. Du heffst my gekleyt myt huylt ende myt vleysse. ende du heft my verghaedert myt beynen ende myt senen. Du heft my gegeue leuen en barmherticheyt. en din heymsoekinghe heft myne geist bewaert al verborchstu dit in din hert nochtant so wet ick dattu al gedenkst. Off ik gesondicht hebbe si du my ein vre gespaert heft waru mb en letstu my niet schoen blyuen vā mynre quacht.

ende bin ik quaet geweest so is my doch we*
 dat is so bin ik doch in soe groter bedroeffnis
 dat des dy genoch were sonder pyn. en bin ik
 rechtuerdich so en sall ik myn hoeft niet vpp
 heffen. vmb dat ik veruult byn myt bedruk en
 armode en off ik dat hoeft vp heffe ende my
 wederspennich maect dor houerdicheit so sal
 tu my vaen als ein lewynne ende du salt wed
 derumb kintē ende salt my wonderlik crugē
 Du salt vernyen dyn tonge tegen my. en de pi
 nen sullen striden tegen my. waerūb brachstu
 my vit mynre moder vrouwelicheit. Och we
 te ick doch gestouen dat my geyn oege ghe
 sien hedde en weer ik off ik niet geweest en we
 te gedragen van dem buke to dem graue. Ende
 fall die kleinheyt mynre dage niet kortlik ein
 den. Darumb laet my dat ik myn bedroeffnis
 ein wemch beschreyen moge als ik gaen wer
 de. **O**uermyds den doet. lende niet weder kintē
Ouermyds die vpuerstemis. Ito den dūcke
 ren lande. dat is to dem graue. dat ouerdekt
 is myt den dunkerheyden des doets to dem lā
 de der armode ende der dunkerheyden. dat is
 dye dunkerheyt des doets ende geyn ordinā
 cie met ewyge geyslichheit bynnen woent.

Dat elfte Capittel woe Sophar Job stra
 feden vmb vyl klappens wylten. ende woldde
 em bewysen dat hij rechtlick vmb sine sonden
 gestraefft weer.

Ude sophar van naamath andwoorde
 ende sede. Plech niet die gene die vyl
 sprukt niet to hore. Off eyn man de vyl
 wort hefft plech hi niet recht to behalde. Sul
 le dyallein die mynschen swyge. en als du de
 andere bespottest en saltu van nemant besche
 met werden. Want du hefft gesacht. myn re
 de is puyt ende ik bin trin in dinen aengesicht
Oek dat got myt dy sprake ende hy syn lippē
 vpedde dy ende dy wysden dye verborgēheit
 der wysheit. ende dat syn ewe mēichuoldich
 were ende du verstondest dattu vyl myn ghe
 eyket heddest van em dan dyn quaetheit ver
 dient heft. dat mach geschien dattu gaets wt
 stappe begūpen soldest ende du soldest vinden
 bis to dem volmaecten almechtigē. **H**y is ho
 ger dan dye hemel ende wat soldestu doen. **H**i
 is dieper dan dye helle ende waer by soldestu
 en bekennen. **D**yn maete is langher dan dye
 erde ende wyder dan dat mer. **O**ff hij dit all v̄b
 kiert. dat is verlicht. **O**ff to en verlicht
 we fall em tegen seggen off we mach thoe
 em seggen. waerumb maekstu dit alsoe. want
 hy bekent der mynschen ydelheit. ende als hij
 die quaetheit secht en merkt hy sy niet. **P**in
 gende si. **E**in ydel man weheffet sich in hoe

uerdyen. en hy meynt dat hij so vrij gebaeren
 is als ein wylt esels volen. **D**at is dat hi niet
 en sy vnder dat iock des gotliken gesets. **D**u
 hefft din hert gerust. **V**oiherdende din boef
 heit. lende hefft dyn hande to em wart ritge
 steken. **V**ezgheffs want dyn boeff heyt hyn
 dert dat gehoer dms gebedes. **O**ff aff. nemst
 die quaetheit die in dy is. ende geyn vntre
 uerdicheit en blift in dinre woonngen. **D**ā sal
 tu mogen dyn aensicht vp heffen sonder vlece
 ken ende salt vast staen ende dy niet schamen
Ende du salt dan ok vergeten der armoet dat
 du in byst. en du en salt der niet gedenke rech
 te als waeter dat vorby hen loept. ende an de
 auent fall dy dat licht vp gaen als an dem mid
 dage. ende wan du meynt dattu van alder sel
 dest vertert syn so saltu vp gaen als die moe
 gensterne. ende du salt getrouheit hebben in d
 hapingen die dy voer gesat is. **E**nde als du be
 graeuen byst so saltu sekerliken slaepen. wane
 nemant en sal bespreken din leuen. du salt rust
 en ende nemant en sal sin dye dy veruoren fall
 ende vyl luyde sullen din aensicht bydde. **M**er
 der quader ogen sullen gebreke. en all touluch
 te fall van en gebreken. ende er haepen is ein
 verunwerdinge der sielen.

Dat twelfte ca. wo Job aptworden sephar
 en em bewese dat hij niet alleyn dye dinge en
 wuste daer hij van gespraken hadde

Job antworden ende sede. **S**yn gy dā
 alleyn mynbehen en sal dye wys heyt
 myt uw vpsien. **E**nde ik heb oek eyn
 hert als gy ende en byn niet nedere dan ghy
 want we en weet niet dat gy weten. **D**e dat
 wert bespot van sinen vriende als ick dye fall
 got antwoepen ende hij fall en verhoern. want
 men bespot des rechtuerdigen simpelheit. ene
 de dye lampe. **D**es lechts der wysheit en der
 lieffden. **B**ereyt toe einre gheslatter tne. **D**at is
 to der toekomender selichheit. **L**is vermaet vō
 de gedanken der riken. **D**er rouer woonngen
 sin oueruloyende ende se vertoren den got stol
 telik toe der wormicheit wan hij gyft all dyne
 ge in er hande. **S**eker vrage dat vee en si sulle
 dy leren en dye voegel des hemels ende si sulle
 dy vnder wysen. **S**preke der erden to en si fall
 dy antwerden. ende de vyffe van dem mer sul
 len dy dat vertellen. **W**pe en weyt niet dat des
 heren hant all dyt gemaeke hefft. **I**n wes hāt
 die siele eyns yghelicken leuendyghen is. **E**n
 de die geyst alles mynschen vleyses. **E**nde vn
 derscheit niet dat oere die woerde. ende vnder
 scheiden niet die kenbacken des erens de sma
 ke van der spisen. **I**n de alden is de wysheit en

Job

in vyl tiden de veruarenheyt. **M**yt em is wis
 heyt ende sterckheyt hy hefft den raet ende ver-
 stentnis. **O**ff hy tobrecket *rike stede off yet-
wat in yemant en is dyc dat wederbouwet *
tegen sinen wyllen lende sluyt hy eimen myn-
schyn nyemant en is dyc en weder vp slut. **I**t
 dat hy dat water entholt soe verdwoeghen all
 dink ende sent hy dat waeter vut soe fall dat
 dyc erde vmbwerpen. myt em is sterckheyt en
 de wisheit ende hy kent den genen die bedru-
 ket ende die bedraegen wert. **H**y leydt de raet
 lude in ein geck ende dyc richter in verwonde
 enge. **H**y brecket den konyncklicken gordell
 *dat is er tiddelicke macht lende gordet ee-
 lenden bouen myt einre kooden *wanneer sy
 geuangen syn. **H**y leydet off maect dyc priet-
 ter tho vneren *alsoe si geuangen gelept wer-
 den myt eren konynge lende hi vertert de be-
 sten ende verwandelt den waer affigen er lip-
 pen ende aff nempt den alden er leringhe. **H**y
 stoot vut dyc vermahen vut dyc vorsten ende
 verheft dyc gene dyc verdrukt waren **H**y a-
 penbaerden dyc dyepheyt van der duncker-
 heyt ende brengt in dat licht den schem des
 dodes. **D**yc daer vermenichuoldicht de hey-
 den ende verdoeft sy ende die verdoeft sin bre-
 get hy geringe wader to eren iersten stede **D**e
 dar verwandelt dat herte der vorsten des wol-
 kes des landes ende hy maect sy bedreghen-
 de. dat sy toe verghetts ghaen moeten doer
 dyc vnuoghe. **H**y sullen tasten alls in dunck-
 kerheyden. **H**y fall sy doen dwaelen alls drus-
 ken lude.

Dat dertiede Capittell wo Job sinen vrie-
 ten bewese dat si logen gesproken hadden en-
 de woe er lere van ghaede ghepynghet solde
 werden

It all dese dinge hebben myn ogen
 gesien ende myn oren ghehoert. ende
 ick hebbe ein ygelik verstanden en na-
 uwen konsten soe beken ick dat oeck ende ick
 byn niet nedere dan gy synt. **M**er noch soe
 fall ick tho dem almechtigen spreken ende ick
 tegere myt gaede to dysputieren *oetmodich-
 lik dyc warheyt van em to vragen lende dat
 ieste wyll ik uw bewysen dat ghy syn visiers
 van logenen ende dwaelers verkerder lerin-
 gen **O**ek hed gy geswogen dat men dencken
 mochte dat gy wys weren. daerumb hoeret
 myne straeflinge ende verstaet dat oedell mit
 re lippen. **B**ehoeft yet got uwer loeghen dat
 gy losheit vor em spreken. **N**emet gy yet sin
 aensicht ende a:beyt gy yet vor gade to rich-
 ten. **O**ff fall dat em genochlik sin den niet
 verbergen en mach. **O**ff fall hy werden bedra-

gen recht alls ein mynsche myt uwer loefheit
Hy fall uw straeffen want in der hemelicheyt
 hebt gy to genomen sin aensicht **T**ohant wa
 hy sich betoren fall so fall hi uw verduen. en
 sin anxt fall vp uw vallen uw gedechtnis fall
 gelik werden der assen. uw halls aderen sullen
 to dreck werden. **S**wyget ein wenich da ick
 spreken mach wat my dat hert teet. warumb
 toxyt ik myn vleys myt mynen tanden * **a**lls
 gy uw dunken laet lende dragen myn siele in
 mynen handen. **A**ll doedet hy my oek noch.
 tant fall ick in en haepen **M**er nochtant fall ik
 myn wege in sinen anshuwen straeffen ende
 hy fall myn verlosser syn. want gein ypoeryt
 en fall in sin aensicht komen. **H**oert myn rede
 en myn byspele verstaet myt uwen oren **W**oe
 de ik gericht ik weet dat ik recht fall werden
 vonden * **i**n myre lere. **E**nde wye is dyc myt
 my to richte wyll gaen dyc kome. waerumme
 werde ik all swygende vertert. **T**we dinge al-
 leyn en doe my niet ende dan en fall ik my va
 dynen aensich niet verbergen **D**oe din handt
 verre van my ende din anxt en moet my niet
 veruieren. **R**oep my ende ik fall dy andtwoer-
 den. off seker ik fall spreken **B**eg du my woe
 vylquaetheit ende sunden heb ik. wyse mi mi
 missdaet ende min sunden. waerumb verboet
 gestu dyn angesicht vor my en meynt dat ik
 dyn vyant sy. **T**eghen ein blat dat van deme
 winde gedreuen wert aepenbarstu dyn mach-
 te. ende du veruolgest eyn dwech kaff: want
 du schraefft tegē my bytreyheyt. ende du wolt
 my veruieren in den sonden mynre ioecht. **D**u
 heffst mynen voet in eimen stock ghesat ende
 du heffst all myn weghe * **d**at syn all myne
 werke. **b**ewaert. ende du heffst gemerkt dyc
 voetstappen mynre vote * **d**at syn de vmbste-
 de mynre werken. **d**yc ick fall werden ver-
 ret alls vulnis ende alls ein kleyt dat gegere
 wert van den motren

Dat vertiede ca. woe Job declarat: dat
 in den mynschen is yet dat nae dode blifft en
 loen van sinen werken vutfae ende wo de my-
 schen vprisen sullen van der doct.

Die mynsche die gebaren wert van de
 ryue kortre tiid lefft hi en wert ver-
 uult myt vyl azmoeds. hi geit vut in
 sinre ioncheit alls ein bloem en wert toewre-
 uen * **d**at is hi verdoeft va alder en kracheit. **I**
 en geit enwech alls ein sche en numer en bly-
 uet hy in emre staet **E**n du werdichst ouer so
 daen vntantaffige brecklike dink vp to do
 din oghen. ende en leydest myt dy toe gericht
 te. we mach den rein makē de va vnuine sate
 gewonen is. **d**eystu des niet de dattu allei bist

Des mynschen dage dye sin kort. dye ghetall van sinen maenden is by dy du heft sin termijn gefat dat hy niet en mach ouer gaen. Darūb gae ein weynich van em dat hy rusten mach: bis dat dat begerlike loen koem ende sin daege sin als eins huerknechts. Dat holt heft hapen. want houwet men dat aff dat groeyt wederumb ende sin telgen spruce. Off sin wort tell verallder in der erden ende sin struck verstoouen is in dat gestubbe dat fall weder groei en myt der verscheyt van den wateren en fall maken vlechte. Dat sin twyger ende blade. Alls off dat van nest gepaet were. Mez alls de mynsche als hy doet is ende vntblot ende vertert ik vrage. wye is hy. Gelik alls de waeter enwech gaen vnt dem mer ende als ein reuier dy ydell worden is ende verdwecht. Alsoe sal ein mynsche niet weder vpstan. dor loop der naturen. Iwan hy doet is. Hy en fall niet vntwaken vor des dat dye hemel vernicht wert noch vpstaen van sinen slaeps. Wye fall my dat geue dattu my beschermst in der hellen en dattu my verbergest bys dat dyn tormicheyt vergaen is. ende dattu my setst ein tijt dar in du mynre i gedenkst. Meynstu yet dat de mysche dye gestouen is wederumb leuen fall. ia seker hy fall. Iall dye dage dat ik nu in strijde in desem leuen verbeide ik bys dat myn rezwaledydinge komem fall. Dat is myn vprisin ge. Du fallt my ropen ende ik fall dy antwoerden. in der vpuerstandinghen. Idem wercke dynre hande falltu reken din rechter hant. Du heffst myn genge getallt met spaer mynen sūden. Du heffst myn myssdaet ghesaten alls in eynen sack. mer du fallt gesont maecken myn quaetheyt. dye berch dye dar velt. dor eerkeupnge off in andere maneren. Ivluyt enwech. vnt den gedanken der luyde. Iende dye stepne werden ouer gedragen van erre stat. Dye waeter hoelen dye stepn ende dor ouerulodicheyt der waetere soe vermynret dye erde alle telen. en du fallt dye mynschen ok alsoe in geliker wys verliesen. On heffst en ein weynich gesterkt dat hy in ewycheyt niet vergaen en fall. Du werst syn aenghesicht verwandelen ende werdest en vnt senden. vnt desem leue. I ende off syn kinder edell syn off vnedell hy en fall des niet mogen verstaen. nochtant soe lage nlls syn vleys lefft so fall dat drouich syn. ende sin siele fall vp en sellff schroyen.

Dat xv. ca. woe elphas wederwoorde ente gen Job. vmb dat hy weder got ghespraeken sollde hebben. ende woe eyn tick man all tijdt besorget moet sin.

Hiphas van Theman andtworden en de seide. Sall eyn wys man soe du dy maekest yet antworden alls off hy in den wynt spreke ende veruullen sin mage mytheytren. Du straeffest myt worden den de dy nes gelikes niet en is. ende du sprekest dat dy niet en betemt. Alsoe vyll alls in dy is heffstu verydell den vruchten. ende heffst dye byddyge enwech genomen voer dem heen. want dine quaetheyt heft dynen mont geleert. ende du volgest den tongen dye hoefspraken. Dy mont fall dy verdorren ende ick niet. ende dine lippen. dat syn dyn woerde. Iullen dy andtworden. Bystu yet dye neste mynsche gebaeren. ende bystu yet gemaeckt voer den berge heffstu yet gaeds raet gehoert ende is sin wysheyt yet beneden dy. Meynstu dat wy niet en weten. Wat verseystu dat wy niet en weten ende alden ende alde lude syn vnder vns. ende vyll alder dan din vaeder. Is dat dan yet grote ende swaer gaede dat hy dy troeste. nem dat en is. Imer dyn quaede wort verbeden en dat. wat vorheft dy dyn hert. ende waer by heffstu stolte oegen recht off du stolte dinghe denkest. wat vpleset dyn gepst tegen ghode dattu alsulke reden brengest vnt dynen monde. Wat is dye mynsche dat hy vntsel met sy. ende dat hy rechtuerdich fall schynen dye veynen wyue gebaeren is. Dye onder sinen heiligen en is niemant vnuerwandellich. ende de hemell en syn niet reyne van sinen aenghesichte woe vyll meer is dan de mynsche vnuerdich ende vnut dye dye boef heyt drinkt alls waeter. dat is dye sunde deyt sonder vruchten. Hoere my ik wyll aepenbaeren. dat ick ghesien hebbe fall ick dy vertellen. Dye wysen bekenennen ende en verbergen niet et weder. dat is dye lere eere weder. Iden alleyn dat lant ghegeuen is ende dye vriennden en sullen doer sy niet gaen. Dye boese is all syn daege hoeruedich. ende dat tal sinre iaeren synre weder hef schoppen is vnsiker. Geluyt van anet is all tijt in synen oren alls dat wrede is soe vernys et hy all tyd verretmis. hy en gelofft niet dat men w. der kyren mach van dunkerheiden to dem lichte darumb dat hy dat swert to allen syden luyt. als hy sich woert broet to soeken. dat is wa hy eten wyll. hy bekent. dat is hy vrucht. I dat dye dach der dusterms. dat is des dodes. I bereyt sin sinre hant. Vnwyll fall en verschercken en anet fall en vmblijgen gelick eynen koenynge dye bereyt is to striden. want hy stack reghen got sin hant vnt. Ende hy is ghesterekt enteghen den allmechigen. hy liepe ente ghen en myt vyth ghereckeden halse. ende hy was gewaepent myt eynen veyren

Job

nacke verhoert heeft sin anghesicht auerdeckt.
 ende van sine side hanget dat smer. he woende
 in verwoesteden steden en in woesten huysen
 die to grauen gemaect sint. Hy en sall niet ri-
 ke werde ende sin guet en sall niet durich bly-
 uen. noch hy en sall sin wortel niet poete yn
 der erden. hy en sall niet wyken moge van den
 dupsteornissen. die vlamme dat is die gotlicke
 rechnerdicheyt. I sall sin selge. dat synt sin
 dochter en sin soene. I verdrage en dode. he sall
 werden entwoch geuoert myt dem geyste sins
 mudes. hy en sall niet geleue vmb dat hire
 greffts te draege is myt dwellinge dat hy sall
 mogen verlost werden myt eynigen guede. hi
 sall veruaren eor sin dage vervult werden ende
 sin hande. dat sint sin wercke. I sullē verdoere
 hy sall werden eruauwet als eyn druue des
 wijngarden in sine iersten bloemen ende gelick
 eynre oliuen die er bloemen aff werpt. Wante
 eyns ypocten vergaderinge is vnruchtbaer
 want alle die gude die Job vergadert had-
 de worden an em genoeten ende vergynge
 Iende dat vure sall er wonyng verteren dye
 grene griffe ontfanghen. he heeft dwoeffnis
 ontfangen ende quaetheyt heeft hy gebeyt en
 sin buyk bereyt loef heyt.

Dat seeltynde capittel. Wo iob sin vande
 vmb et swermodicheyt ende valf heyt straeff-
 de. ende vylachre wat hy geleden hadde aen
 lunde.

Ende iob antworde ende sachre. aldus
 like speeworde heb ik dikwyle gehoort
 gy sint alle belastyge troysters. En su-
 len nyet die lastige worde ey en hebbe. off ya-
 dy dat yet mogelick dat du spreckst na de ick
 dyn vant bijt. Ick hedde mogen sprecke ghe-
 lick den uwen. och were u w siele voer myn sie-
 le. were gym dem bedricke dar ick inne bin-
 lick solde uw dan troesten myt reden. ende ik
 solde myn hoeft ouer uw wegē. in eyn teken
 des medelidens. Ick solde uw sterkē myt mū-
 de en ick solde myne lyppe roeten recht als uw
 sparende. Mer wat sall ick doen? sprecke ick
 myn pyne nuytet niet. off swyge ick se en gaet
 van my niet. want nu heeft my myn pyne ver-
 dricke ende alle myn lede sint toe nyre gewoe-
 den myne rympen seggen getuchnis entegen
 my. ende eyn valsche sprecker weert vp gewe-
 ket entegen myn angesichte ende weder spre-
 ket my. hy heeft sinen toen wegadert enthe-
 gen my ende drouwet my ende knettert enthe-
 gen my myt sinen tanden. syn vyant heeft
 my ontfangen myt greseliken ougen. **H**dye
 dauel ende myn vande die doet em vp gewec-
 ket sint entegen my. I hebben vp my ewn mūt

vpgedaen voerwedygende hebben se myn
 wauzen geslagen ende sint gesedyget van mi-
 nen pynen. **G**ot heeft my geslaeten by den vn-
 rechtuerdyghen ende hy heeft my geleuet in
 der vmmplder hande. Ick die eyne wyle was
 rike byn haestlick verdoeruen hy heelt mynen
 nacken. Hy heeft my to brakē en he fte my sich
 gesat in ein teken dat vele na scheren. Hy heft
 my vmbgeuen myt speren. Hy heft myn lende
 dat sint myn kynder. I verwunt. Hy en heeft
 my seluen nyet gespaert. ende heeft myn inghe-
 wepde vp die erden vpt gestort. Hy heeft my
 myt wunden geslagen vp myn wunden. Hi is
 vp my geuallen als eyn rese. Ick hebbe eynen
 sack geneyet vp myn huyl. ende ick hebbe my
 vleesch myt aschen auerdeckt. myn angesich-
 te is geswullen van schreyen. ende myn oghen
 sint verduystert. Dijt hebbe ick geleden siuder
 boef heyt mynre hande doe ick reyen bedinge
 to gaede hadde. **E**rde en auerdecke myn blo-
 et niet ende myn roepen en moete niet in di vi-
 den stede in to bliuen. want siet in dem hemell
 is myn getuych. ende die mynen wyllen weet
 is in der hogeden. **G** gy myne wael spreken-
 de vande mijn oge druypt to gaedewart. **O**ch
 mochte enich also werden geordelt myt gae-
 de als des mynschen soen mit sinen euenē ghe-
 liken. wāt siet die korten iaer des mynschen le-
 uens geyt enwech. ende ick wander den paet
 dar ick niet weder doerkoemē en fall.

Dat xxij. capittel. wo iob sinen vanden sa-
 che dat se die warheyt niet en bekande. ende
 besluyt tegen se de waerheyt.

Mijn geyst sall toe nichte werden. mine
 dage sullen gekoert werden ende allei-
 ne blijft my dat grass ouer. **I**k en heb-
 te niet gelundicht. so sere dat ick alsoe grote
 pyne verlden solde. Iende min oge duyrt in bit-
 heyden. **H**ere verlose my ende sette my beneuen
 dy. **I**n dat voerborchre der hillige weder. I en-
 de wes hant du wult rechtte teghen my. **D**u
 hefft er herte wet gemaect van der lere ende
 darumb en sullen se niet verheuen werde. **H**y
 elyphas. **I**lacuede roeff sinen gesellen ende sinre
 kynder oghen sullen gebrecken. **H**y heeft my
 gesat als eyn ghemeyn byspeell. ende ick byn
 eyn exempell voer en. vā vnrerdicheyt is my
 oge verdunckert ende myn lede sint al to nyre
 geworden. die rechtuerdighen sullen sich hie
 vp verwunderen. ende die vnrnoesell fall wer-
 den geweckt enthegen die ypocten. ende de
 rechtuerdighen sall halden sinen wech. end mit
 sinen reynen handen sall hy starckheyt to leg-
 gen. **H**ie vmb so bekert uw alle ende koemt
 to der waerheyt. ende ick en werde niet vnder
 uw vanden eynen wysen. myn dage sint verles-
 den ende min gedancken sint geit wiet. **E**nde

quellen myn herte. **H**e hebben die nacht gheknert in den dach. ende voort na der dunckerheyt so hoepe ick weder dat lecht off ick *dit duldelike lide. so is dat graff myn huis en i dunckerheyden hebbe ick myn bedde gespreit ick hebbe der vuylnisse gesacht. du bist myn vader. ende den wocmen. du bist myn moder ende myn suster. Hijn umb wat is da myn verwachtinge *der salicheyt die my vrinde to senden in desen leuen se en is met hie mer to verbeden van gaede. Wye merckt myn gedult. All dat myn is fall neder gan in dat alre diepste graff. mepstu dat my dar eynghe ruyste wesen fall.

Dat xvij. capitel. wo baldath Job straffe vmb sins geckliken klaffens wyllen. en voertweld die plagen ende pyn der sunder.

Baldath van suyth antwoorde ende sachte. woe lange saltu homodichlike vruyrt te woer spreken. Verstant to roeten ende also sullen wy to samen spreke. wat vmb sin wy geacht als bieften ende vuyt ghe worden voer dy. wat verlustu dyn siele in dyre raserie. Sal dat lant vmb dyn wyllen verlaten werden ende sullen die steynruusen ghe dragen werden va erre stat. En fall dat lecht des woesen *dat is dat tijlike gheluck. met werden vut gedaen. noch en die vlamme sins vuyts niet luchten. Dat lecht sal verduncken in sinen tabernakel. ende dat lecht dat baeuen em is fall vutgedan werden. die voetstapen sinre craffe sullen enge werden. ende sin raet fall en auerechte werpen. want hy hefft sin voete in eyn neet gewunden ende wandert in sinen gateren. Hijn angst fall geholden werde in eyn stricke. ende die doest sal entegen enverhitten. Hijn strick is in die erde verborgen. ende sin lose valle is vp den wech. van allen siden sullen en die angeste voruer ende sullen sin wote bewynnen. sin sterckde fall werden vermynnet. myt hunger ende hunger moet sin ribben vermagheren. He moet verteren dpe selchoenheyt sinre huyt. ende die ierst gebaeren doet *de vorcumpt de naturaliken doet. moet sine armen *dat is sin sterckde. vertere. Hijn betruwen moet geworpen werden vut sinre woeninge ende verderffins moet vp en treden als eyn konink. die gesellen des die nyet en is. *dat is des die begrauen is. moete woenen in sinre woeninghe. ende in sine woeninge moere swuel *dat is stanck. werden gestrouwet. Hijn wortelen moeten nederwart werden verdwoet. mer bauen moere sin arm werden verredde. Hijn gedanken moeten werden vergaen va der erden. ende sin naem en moet werden gheert in den straten. hy moet en driuen vut dem

lichte in die duysternis. ende hy moet en ois setten vut der weert. Hijn saet noch sin gellechte en sal niet wesen vnter sinen volcke noch geyn van en auerbluen in sinen lande. In sinen dagen sullen die lesten sich verserten. *dat ys sullen sich van sinen volcke verwunderen van der tijt fins gelucks. dat dar so geinge to nyte geworden is. ende die angst fall die ouerste beuaze. dit sint die tabernakel des woesen ende. ende dyt is die staet des genen die gaede nyet en kent.

Dat xix. ca. vrtell wo job baldath antwoorde ende vertellet sin plagen dar hy mede gheplaget waert vutwendich doer sin vrinde ende neyde. Ende inwendich in sinen licham ende voert verclert van sinre vpsouze.

Hantwoorde ende sachte. woe lan ze quille gy myn siele en quele my myt uwē rede. Dyt gy weschmet my tpenwerue ende gy en schemet uw nyet dat gy my drucke. want bijn ik in weten so fall myn vruwenheyt myt my wese. Mer gy verheeft uw entegen my ende gy ten spet my myt myne laster. verstaet doch nu dat my got nyet myt rechten ordell en quele nae uwen dancken. ende heft my vmbgor myt sinen gesellen. Sper ick wyl roepen daer vmb dat ick ghewalt lide. ende nyemant en fall my voethoeren. ick fall roepen en nyemat en is de dat ordelle fall. hy hefft myne wech vmbant. ende ick en mach dar nyet doer gaen. Ende hy hefft dunckerheyt ghesat in mynen paet. hy hefft my beoefte va myne glorien. en hy heft genoemen die croenen van mynen hoefde. he hefft my allentelen voestuyt ende ick redere. Ende he hefft my myne hoepen genoeme als eyn boom die vutgeroet is. Hijn torn is entegen my wreyd. ende hy hefft my gelicht off ik sin vrant were. Hijn moeders *dat sint die duuele. sint to samen gehoem. ende hebben ere wech gemaect ouer my. ende se hebbe al vmb ende vmb myne woeninghe belacht. hy heft myne broeder myne ma ze wete van my gedaen die mi kenne de sint van mi en wech ghogaen als vromde luyde. myne nopsten hebbe my verlaten ende die my kanden hebben my vergeten. Die ingebaeren myns huys. ende myne megede hadden sich to my als toe eynen vromden. Ende in eren ougen was ick als eyn vrommet man. Jek tiep mynem knechte ende hy en antwoorde my nyet. Jek baet en seluen myt mynem munde. Myne adem selhuwede myn wijff ende ick bat die kynder myns buycks end de gecke verunwerde gede my. ende als ick va en geseheid was do sprake se quaet va mi. Deoemaels my ratgeuers wate hebbe my verwoerdicht. de ik also leff had hi is mi entege gewoede. myn gebere hangz an myre huyt ende dat

vleys is vertert. ende vmb myn tande sin allei-
ne min lippen gelaten. Verbarmet uw mynre
re barmet uw minre gy die doch myne frude
sint. wat des heren hant heft my gewert was
vb quelle gy my als got en werdet gesedicht
van myne vlesche. we fall my geuen dat myn
rede mogen werden geschreue. wie mach mi
geuen dat men se scriue in eyn boeck myt einē
piereu griffell. off in lamie vā blye. off dat mē
se houwe in yt eynen betell in eynē steyn. wat
ick weet dat myn verloeser leeft. ende dat yck
to dem iungsten dage vp staen fall. wedenub
gecleyt werden myt minre huyt. ende in minē
vlesch fall ich got sien den ick seelfs syen fall.
ende myn sullen en beschouwen ende met eyn
ander in mynre gestaltemis. Want dese myn
hoepen is vp gelacht in minen schoet. Waer
vmb segge gy dan nu. latet vns en veruolgen
wy werden vinden entegen en ein wortel des
wordes dar mede wy en mogen quillen. Daer
vmb vliet van des swerdes aengesicht. dat ys
van der sentencien des laetsten ordels. I wante
dat swert is eyn wraker der quaetheit end gy
sult woten dat eyn ordell is. nyet allepne in
desen leuende met ok na desen leuen. I

Dat. xx. capittel. Wo e sopher Job antwo-
de. ende in nlijken woorden consentijerde. ende
in nlijken nyet. Ende wo alle sunder kortlike
yperden geplaecht worden ende gepn geluck
en hadden.

Lophoe van naamath antwoorde ende
sachte. Vmb dit dat du gesacht heffs
*als van dem tok oemenden ordel. en
de als van der ynsterlikheyt der sielen. I volgen
sick myn gedanken manlicherlepe. *want ik
des eyn deyls gelouue ende eyn deyls nietet. I
min ge dancenvalt vp mālicherhande dink
Ick fall hoer die leere dar du my mede strafs
ende die gepst mynre verstemis fall my ant
worden. Ick weit dat dat van dem beginne do
die mynsche vperden gesat is dat die loeff der
boesen kort is. ende eyns ypocriten blijtschap
is gelijk eynen puncte nff eynen ogenblicke.
Ende off vpsych sin houerdie bijs to dem he
mel. ende off geneckt sin hoeft to den wolken
hy fall in dat ende verlozen werden als dreck
Ende dan sullen seggen die en gesien heaben i
gwoer staet. war is hy? Gelick eynen droeme
die enwech vlucht. so en fall men sinre niet vin
den. ende hy fall enwech gaen als eyn gesichte
der nacht. Dat oge dat en sach sal en niet sien
ende sin stat en fall en voertmer niet sien. Zijn
kinder sullen verderuen myt armoede. ende sijn
hande sullen em sijn pine vergelden. Zijn bey-
ne sullen werden vervult myt laester sinre iunk

heyt. ende se sullen myt em slaepen in dem ghe-
stube. Na dem dat quaet soete geweest heffe
in sinen munde. so fall hy dat behuyden vnde
sijn tongen. hy fall den dat quaet spaeren. en-
de hy en fall dat nyet laten geinghe nedersty-
gen. *in den buyck. I hy fall dat verbergen in sin
keell. *dar vmb dat hy langhe lust dar mede
hebbe. I Zijn broet fall binnen in sinen buycke
verkeren in slangen galle. Die rickheyt de dpe
he verstanden heft fall hy wederumb spyen en
de got fall se thijen vut sin buycke. I hy fall der
slangen hoeft suigen. ende der slangen tunge
fall en doden. I hy en fall niet sien die tueret der
beecke die dar vlijeten van honighe ende van
butteren. hy fall alle. *vermiddest pijn. I betaele
dat he gedaen heft. nochtāt en fall he niet to
den ende komen. want he fall all tijt met pijn
verbeydenen sijn. na der vilheyt sinre wunden
fall he liden. want hy breckende heft he bloet
gemaect des armen minschen huys ho weff-
de dat ende en stichde des niet weder. ende sin
buyck en wart niet ghesedicht. *he en hadde
gerne met genoemē hadde gemocht. I En doe
he hadde dat hi tegerde. do en mochte he des
niet besitten. van sinre spisen en bleff niet dat
he den anderen deilde. ende dar vmb en sal em
niet mit allen bliuen van sinē goede. Als he ge-
sedicht wert so fall die buyck geenget werden.
I he fall verhitte ende alle bedwoeffnis fall vp
en komen. Oclj worde sijn butick vervult soe
dat he vutstorte entegen em sin tormcheyt en
de dat heyp en regende sinen strijt he fall ent-
slijen iseren wapen. ende he fall loepen in eynē
metalen bagen die vit gestrecket wert en vut
geyt van sinre scheiden ende blickende in sinre
bitterheit. Die greselike duuell sullen gaen en
de komen vp en. alle dunckerheide sin verbor-
gen in sinen hemelicheiden. Wurt fall en wessly-
den dat men niet entfengen sal. he sal werden
gepinicht ende verlaten in sinre woeminghen.
Die hemmele sullen apenbaren sin quaetheyt
ende die erde fall enteghen en vpsaen. Dat sa-
et sin huys fall oepen sin. dat fall werden ne-
der getwogen in den dagen van gaeds to-
micheit. Dit is eyns quaden minschen deyl vā gas-
de ende van der erffschap sinre worde van dem
heren

Dat. xxi. capittel. Wo Job bewiset dat ij-
like boese sunder geluck sam sin bijs in den doet
Ende ijlike geplaget werden ende daerumb
die tijtlike gupder niet en sijn in des minschen
gewalt.

Dnde iob antwoorde ende sachte. Ick bid-
de uw hoert mijn rede ende doet pen-
tencie. Gunnet mi dat ick oeck spre-
ken mach. Ende off dat uw goet dunckel soe

lachtet na mynen worden. **I**s yet myn disputa-
cie tegen eimen mynschen dat ick niet wal mit
rechte mach bedwoefft werden. **D**er tract my
ende verwüderet uw en legget den vinger vns
uwen müt. end ick enthe my wā ick my bedē
ke en die angst toschudt myn vlesch. **W**arumb
so leuen de quade en sint verheue end gestark
in tichheyde. **E**t saet blyft lāge tijt by en mit
en leuende. die schaer der meyste end der ma-
ge in eē angefichte. **E**t huysē sint seker ende
vredelick. en gaeds rode en is yp en niet. **E**re
koe entfeckt en verwerpt niet de dracht. en de
koe kaluede ende wart nyet beroefft van eere
dracht. **E**t kleynē kinder sullē vptgaen als hez
den. en er kinder verblidē sich myt spele. se hal-
den cymbalē en harpen en se verbliden sich toe
spele der orgelē. **S**e leyde in guide etre dage en
in eynē puncte gaen se neder in dat graff dye
dat sprakē to gaede. gāck vā vns ende wy en
willē niet die kunste dinre wege. wie is die al-
mechtige dat wij em dpenē. en wat helpt dat
vns off wy en bidde. mer nochtant dat in ere
hant niet en sint er goeder so moet der quader
raet were vā my sin. **W**o mānichwerue sal de
luchte der quade vptgedaen werde. en vloedi-
ge. dat sint sterke en grote tribulaciē. sal vp
en komē en hy fall scheyden die pine sinte tors-
mcheyt. **S**e sullē werde als kaff vor de ange-
chte des windes en als vlochafse die de wyt
enwech weyēt. **G**ot fall sinē kinderē halde ers
vaders pin. dat is i dem als he pinicht de kē
fall he doen bedrouē den vader. en als he betā-
elt. dese pine voer die schult. **D**ā fall hy wete
dat sin kinder gepinicht werde voer sin sun-
de myt tikeliker pinē. **H**ijn ogē sullē sven de do-
erflach sinte kinder. en hy fall van des almechtī-
gen gaeds torn drinckē. want wat behoert em
to van sinē huysē na em. dat is na sinē dode. **O**ff
dat getael van sinē maende wort gemyd
delt. sal pemāt gaede kuste leren die de hoge
de ticht. dese sterfftyom end stark en gesūt
en tike en salich sin ingeweyde sint al vul sine
ers. ende sin beyne sint verwechet mit marghe
Mer die āder sterfft in bitterheyde sinte sielen
sunder emch tichdoem. en nochtant sullē se to
samē slapen in de gestubbe. en die woorme sullē
se auerdeckē. **W**erlikē ick weet uw gedanchē
en uwē vngerechte sentēciē entegē mi. **W**āt
gy sprekē war is. **J**ob. des vurstē huys. ende
wat sint der quader woeminge. **O**ndervraget
ijgelikē van de woge gengers en gy sult bekē-
nen dat hy dat seluen weet. want die quade
wert gehalden to de verlate daghe en men fall
en brengē to dem dage des tors. **W**ie fall voer
em sin wech straeffen en dat hy gedaen hefft.
wie fall em dat vergelden. **H**ye fall to dem gra-
uwerden gelept. ende hy fall wakē vnder de

hopen der dode. **H**y was soete ende lustich den
steynē de dat vletē in der helle vloet. dat is de
boese de wile he leefde was ein leffelich de ā
deren mynschē. en hy fall na em treke all mī-
schen. en vor em sinte vntellichlikē viel. **W**ar
vmb dan so troeste gy mi to vergeues. na dem
dat dat bewist is dat uw antwoorde is tegen
die warheyt.

Dat. xxi. wo elephas iob arwoode en straffe
vmb ijlike woerde die iob gesprakē hadde van
dem gerichtē gaeds. end woe hy verweyt iob
wel groter sundē die gedaen solde hebben.

Elephas vā theman antwoode en seide
Mach men eynē mynschē entegē got
teke waer hy ock vā vulmaeckder kū-
ste. wat baet gaede all bistu gerecht. off wat
giffstu em off dijn leuen vntesmitet is. sal he
icht vrochten end dy beclagē end also mit dy
komē in gerichtē end niet vmb dyn grote qua-
etheyt. ende niet vmb dyn ouertelliche vmecht
uerdicheyt. want du heffs enwech gedragen
dine broder pant sunder sake. en de nasckden
heffstu beroefft vā cledeē. **D**u en geffs de moe-
de geyn water. en de hūgerigē entogestu dat
broet. **I**n der starckheit dyns arms heffstu be-
sette dat eetrike ende als ein seer mechtich hel-
destu se. **D**u leytes de wedewersche idel ewech
gaen. ende der wesen arme verminde estu. **H**ie
vmb bistu vmbangē mit strickē en haltigen
angst verstuyp dy. ende du meynst dat du de
dunckerheyde niet en sult sven en niet en sult
werden verdrückt myt dem stoome der vloten
de water. dat is der groten tribulaciē. **I**den-
kestu nyet dat got hoger is dan die hemel en
dat he verheue wart bauē de hoeheidē der ster-
nē. en also meynstu dat hy gerne bekōninge
en hebbe dan alleine vā heymelikē dingen. en
spreckstu in dinē herte. wat weet got vā den
dingē die hije benede gescheyen. en hy odelē al
doet dūckerheyde die wolke is sin beschulinghe
dat is sin bekēnis en geyt met ben eden die
wolke to vns. **I**n och hy en merkt niet dat dat
vns. en hy doet wandert vmb die vyerste des
hemels. **B**egerstu nyet den pat van der weel-
de. dat is die lude die na der weelē leuen. lo-
bwaren den die quade mynschen getede heb-
ben die enwech genomē sin vor eere tē ende die
vloet. dat sint die tribulaciē. **H**eyt er funda-
ment vmbgekieert. dat is er tijlike macht en
tichdoem. **D**ie welke seide to gaede. gāck van
vns en meyde recht of de almechtige niet mie
allē en mochte doen wo wal dā hy er huise ū
uult had myt goede der welker sentēciē moet
were vā my sin. de rechtuerdigē sullen dat sien
en werde veruowet en de vnosel fall se verun-
werdigen. **I**s nyet er verheunge af gehouwe

[Marginal notes in a smaller script, partially illegible due to fading and bleed-through from the reverse side.]

ende fall dat ouyt er ouerbleue niet verteren.
 Darumb so wes em gehorsam en hebbe vrede
 ende dar doet saltu dan die alderbeste vrucht
 hebben. Entfanch die ee vā sinen munde: ende
 legge sin woerde in dijn herte. Off du bekijert
 woest to de almachtigē so saltu gesticht wer-
 den. ende of du die boefheit weer deyst van dy
 te wotinge: so fall hy dy geuen voer erde ke-
 serlinge ende voer keferlinge gulde reuynre. en
 die almachtigē fall wesen regen dinen viant en
 dat siluer fall dye werden gehoep. Dan saltu
 vp den almachtighen in weelden ouerulopen.
 en du salt dyn angesichte to gaedewart hebbe
 Du salt en bidde ende hy sal dy verhoere in dy
 nen wegen. want die sich vroyt modicht fall
 in vroude wesen. ende die sin ogen neder sleyt:
 hy fall worden behalden. Ende die vnosel sal
 werden beholden. hy fall werden behalde myt
 der suetelicheyt sinre hande.:

**Dat. xxiij. capitel. wo iob antwoert ende be-
 teyget sin sake to stelle voer dat gericht ga-
 des dat hy sunder sunde gepunicht worde.**

Unde iob antwoerde en sachte My is ok
 myn rede in bitterheide en de hant mi-
 re plage is verswert auer myn suchte
 Die mach my geue dat ick bekenne got my-
 ne rechter ende en vinden mach en komen toe
 sine toren ende fall eyn ordel voer em sitten. en
 ick fall mynen munt vullē mit beschuldigen
 dat ick weden moege die woert die hy my ant-
 woerden fall. end verstaen wat hy to my spree-
 ken fall. Ick en wyll myt dat hy myt vel stack
 heyden entegen my sciden. noch dathy mirer
 drucke myt laste sinre groetheyt. Hy legghē
 voer rechtuerdicheyt entegē my. en min ordel
 fall komen to victorie. Ga ick oestwart ik en
 sires niet. Ga ick westwart ick fall des niet
 verstaen. ga ick to der lichterē siden. * dat is
 nooden. I war fall ick doen. Ick en fall en niet be-
 gipen. Kijere ick my to der rechteren siden. *
 dat is sude. Ick en fall en niet sien. mer hy we-
 et mine wech. wall. ende hy fall my prouen als
 goelt dat doet dat vuyt geyt. * dat is myn cō-
 sciencien. I myn voer heft geuolcht sin voetstap-
 pen. ick hebbe sinen wech gewart. Ick en bin
 myt aff gegaen van den gebaede sinre lippen.
 ende in mynen selhoet huyde ick de woerde sins
 mundes. want hy is alleyn. * vnentliker kunst-
 lend nyemat en mach begripen sin bekēninge.
 * dat sint sin rede ende vpsat. I end sin wyllē
 heft gedaen wat hy wolde als hy sine wyllen
 in my veruile heft. * my to pmigen. I soe sint
 em bereyt vele ander geyselen des geliks. En
 hynumb bin ick gestoot van sinen angesichte
 ende wan ick en merke so bin ick myt anghē-
 see brangen. Got heft myn herte verweckt.

die almachtigē heft my gestoert: want ik en
 bin niet verdoouē vmb die ankomēde duster
 mis. noch die dunckerheyt en heft myn anghē-
 sichte niet auerdeckt.

**Dat. xxiiij. ca. woe iob mantigerlepe sunde
 vertelt. ende woe die voer got niet verborgen
 en sin mer van em gepunicht worde.**

Un de almachtigen en sint die tide my
 et verborgen: mer die kennē en weten
 sin dage niet. Anderen hebben de pas-
 len ouer gesat se bedroeffde die herte en weide
 se. Se dreuen der wesen esele enwech en offen.
 Se verkijeden der armē wech. en se verdruck-
 den de sachtmodigē der erde. Die anderē komē
 vpt to eē werke als wilde esell in der wilnis
 ende maekden toedē roue den vien broet. Se
 meyden den acker die en niet en is. ende lesen
 des gyns wijngarden den se met gemaeckt en
 hebben. Se laten den mynschen nackt end ne-
 men er cleyder: die welke geyn ouerdecksel en
 hadden in der kulde. die de regen van de berge
 netren. end de niet ouer todeckē en hebbe dye
 vmbvangen die steyne. Se dedē cracht en roeff-
 den die weysen en se roeffden dat gemeyn ar-
 me volck. Se namē den nakeden ende de dye
 sunder cleyder gynge ende den hunger de de-
 aren lasē. Se hudde sich des mid dages vder er-
 hoepe die dar dorst liden als se de wyn getre-
 den hebbe. Se dedē die manne van de steden su-
 chten. end der gewonder siele sal ropen en got
 en latet des niet vngewrakē hyn gaen. Se wa-
 re wederstreuch tegē dat licht der redelicheit.
 Se en wosten sin wege niet. noch se en kijede
 niet weder door sin wege. To der yster mor-
 gen stunt steyt die morder vp. hy sleit doet de
 behouigen en den armen: mer des nachts fall
 hy sin als eyn dieff. Eyns ouerspeles oughe
 wart die dunckerheyt. ende sprückt geyn oge
 en fall my sien. en hy fall sin angesichte ouerde-
 ken. vnder dunckerheyt doet graue se die huy-
 ser als se dat des dages ouer gedragen hebbe
 ende sie en wisten dat licht niet. End off haest
 lick die dageraet vp geyt. * er se er genoechde
 vullēbracht hebbe. I so achten se dat off sy die
 schemde des dodes. En alsus wandere se in dū-
 kerheyt als in de lichte. Die ouerspeler is licht
 bauen dat anghesichte des waters. Sijn deyll
 moet vermaledijet sint vp der erden. end hy en
 moet niet wandere door den wech van de wijn-
 garden. To der alre grofsten herte moet hy
 gaen van dem sine water ende sin sunde is bis
 in die helle. Sijn barmherticheyt moet werde
 vergeten ende sin soetichē sint die worme. hy
 en moet niet sin ingedankē: sunder moet we-
 treden werden als eyn vnvruchtbar holt. wāt
 hy voede eyne vnvruchtbaer en die niet enge-

teert ende hy en dede der wedewen niet wall. Hy toech die starkē dar neder in erre crafft ende als hy staende wert dat is als hy to grosten strate kumpt. Iso en fall hy sins leuens niet geloouen. Got gaff em stat der penitencien: en hy mis bruckder in houerdien Euer des ougen sint in sinē wegen se sint wenich tijts verheuen to werltiker macht. Leū se en sullē nyet bestaen bliuē en se sullen werden vernedert en gelik allen dingē werden enwech gedaen. en se sullē vrettedē werden als die oysterstē vā den corn arē. En en is dit alsus niet wie mach my straffen dat ick gelogen hebbe: ende voer goede myn woode settes.

Dat. xxv. ca. Wo baldath regē iob replieerde vā der groter vheueheit gaeds en dat geymynschy reyn en rechtich vor gaeds angefich te sin mach.

Baldath vā supth antwoode en sachte Macht en angst is bi gaede de einderschtichyit maekde in sinē hogede dat is in sinē hemelschen corporē. Is ichts emich getal sinte tidder dat is der hemelschē dingē. Leū vp wen en riest niet sin licht. Mach men eynē mynschē rechtuerdich hētē regen got to reken off mach hy suuer entschijnē die gebaren wert vā em wijue. wāt hiet die maen en se hint niet dat is hy en hefft geyn licht vā em seluē. Leū de stern en sin niet suuer in minē angefichte. wo vele mer dā de mische. die vuelheit ys: ende des mischē kint eyn worm is.

Dat. xxvi. ca. Wo iob baldath antwoode dat got sinre hulpe noch lerē niet en hoeft en iutele vele wūderlike dingē die got gedaē heft

Dantwoode iob en sedē. wees helpēer bistu. is he icht vmechtich en heldestu icht des arme die niet starck en is wehstu raet gegeuē. Du heft by auenturē raet gegeuen die geyn kunst en hadde. ende du heft geapenbaert din grote wys heyt wē woldestu leren. En woldestu niet lerē den genē de adam gemaekt hefft. Ziet die resen suchteden vnder dē water en die mit en woenē. Die helle is bloet voer em. end der verdoemnis en is geyn oudecksel. Die den norde dat is dē hemel to norde wart. luyt reekt ouer dat idel dat is ouer die lucht. lende dat enthekt dat errike vp met die dat die water in sinen wolken bint dat se to samen nederwert niet vpt en breken de dae helt dat angefichte sins stoels ende dar ouer spreit hi sinen neuē. dat wy en niet gesien en konnē. Hy hefft terminen vmb dat water ge maect: bns dat dat licht ende die dunckerheyt endigen. Die sule dat sint die engele des heren. des hemels teuen ende entsien sich na si

nenwenken. In sinre cracht woode haestlike de see vergadert en myt sinre wis heyt sloch hi dē houerdigē. Zijn geyst hefft die hemel wrettedē en die houerdigē sprinkelde slāge is vit geleet doer sin macht. Ziet dit is eyn dal gesat van sinē wegen. en als wy nouw gehoer hebbe em cleyndropek in van sinen reden. wie fall moegē sien den donnerslach sinre groetheyt.

Dat. xxvii. ca. Wo iob mit sinē eyde behelst dat hy die warheyt spreke en doen wilt ende vpt licht die plage der boeser.

In de iob sedē dar noch to en nam ver sin parabolē ende sachte. Leffte got dye myn ordel enwech gedaen hefft. ende die almachtige die myn siele to bitterheit ghebracht hefft. wāt also lange als die aden i mi is end goods geyst in minē nassholete: see en sullen myn lippē geyn vrechtuerdicheyt spreken. noch myn tunge en fall geyn logene viferen. Dat sy wete vā my dat ick seggē fall dat gy rechtuerdich sint. wāt also lāge als ik du ten mach en fall ick niet wyken vā mynre vnnoselheit. Mine rechtuerdicheyt dye ick hebbe begunnē to halden en fall ik niet verclaren wāt myn herte en strafft my niet in alle mynē leuē. Myn viant is gelick den quade end min woed sake gelick den vrechtuerdigē. want wat hoepen hefft en ypocriet off hy gerechtlike woest. Vergaderēde die gueder deser werlt. Lend got sin siele niet en verlost. Hall got icht sin wopē horen als angest vp en kumpt: off fall hy moegen genoechte hebben in dem almachtigen ende fall hy moegen an wopē got i alre tijt. By der hant gaeds fall ick uw lerē de dingē der almachticheyt end ick en fall des niet verbergen. Syet gy weten alle en wat spreke gy idelheyt sunder sake. Dit is eyns quade mynschē deyll voer gaede en die erfstall der geweldiger de se van dem almachtigē entfangē sullen. off sin kider werde gemānehuoldich: so sullē se doch sin in dem swerde en sin mage en sullē niet werden gesedicht van brode. Die ander die vā em waren sullen werden begrauen in wederffmāere wedewerfche en sullen niet schreyen. Alle vergadert hy siluer als erde. ende hy bereyt cleder als dreck hy fall se bereyden. mer die rechte uerdigē fall dar mede geclept werde en de vnnosel fall sin siluer deile. hy hefft sin huis gheflicht gelik der mortē. en ghelik eynē wechtee heft hi eyn hutte gemaekt wā de rike sterfft hy en sal niet mit em enwech dragē. hi sal sin oge vā doen en hy en fall nyet vinden. Die armoet fall en begripen gelik water. en des nachts sal en vnweder verdrucken. Bernende wynt sal en begripen en enwech voer. en als eyn stormēde

Fragmentary text from the adjacent page, including a large initial 'D' and various lines of text.

wint fall hy en enwech nemē van sinre stad en hy fall die geyfelen vp en sendē en en sparē es niet van sinre hant vliende fall hy vlien * dat is hy sal begeren to vlien off hy mocht. Wāt hy sal sin hant vp en druckē ende hy sal vp en blasen en merken sin stad * in der hellē.

Dat xxviii. ca. wo iob bewyset dat die tijtlike guder als golt end siluer ende ander metael doet der mynschen arbeyt van der erden verkeren werden. Mer die wys heyt ende verstantens ende ander geystlike geyde alleynē van gaede komen.

Dat siluer heft die begynt sinre adere ende dat golt heft sin stat daer in dat wasset. Men nympt dat yseren vut der erden ende die steyne die van hitte smelten ver wandelt werden in metael. Hy heft den dunckerheyden tijt gefat: ende hy merckt alre dynge ende. Die becke sal deylen den steyn der dūckerheyden ende die schijn des dodes. ende scheide van dem vromde volcke de die des armen mynschen voer vergeten hebben end die vromweghe. Dat lant dat dat broet wasset is verwoest mit dem vut in sinre stat. Des saphyres stede sinre ere steyn en golt is er leym. Die vogel enwecht de wech niet. en des ghyres oge en ansach den wech niet. des koepmans kinder en treden de wech niet. noch die lewinne en gynck dar nyet door. Toe dem steyne stretcht hy sin hant voer. hy werpt die berge vmb van vnder dye woerde. In steyne heft hy ruijre vut gehouwen ende sin oge heft all preciose dynck gesyn. hy heft ock vnderlocht die duppe van den tuuen. ende dat verborogen was brachte hy in dat licht. mer wat vint men die wys heyt end welck is die stat des verstantens. Die minse wynt niet sin werde ende hy en weert niet geuēden in dem lande dat men soetliken leeft. Die affgrunt sprekt. die wys heyt en is niet in my ende die se sprekt. se en is ock mit my niet. Mer en sal vmb se nyet gheuen gefinert golt. noch men en fall goim siluer wegen vmb die wysheit dat mede to gelden. Men en fall se niet rekē en tegen die geuerweden varwe van indien. dat is dem edelen steyne van koestliker varwen. I noch en fall se niet geliket werden. Gardony. o dem kostlike steyn. noch dem saphiro. golt * in costelheyt. Inoch glas * in clachheit. Ien sal tē gheclicks nyet sin. noch men en fall se nyet verwesselen vmb die gulden vate. ende die hogē ende vpgaende dingen en fall men niet deken ende ge se to rekē. wāt men tuyt de wis heyt vut dem verborogen. want tapasion. dye edel steyn. luyt ethyopien en fall er niet gelick werden. ende men fall se nyet leggen in werde

tegen kostlike siden gewant. Hijt vmb waerhen kumpt dan die wys heyt en welck is der verstantens stat. Se is verborghen voer al der leuendigher ougen: ende se is ock verborghen den vogelen * dat is den engelen des hemels: die van sich seluen nyet en hebben. Dat voer luyt ende die doet * dat is die duuel ende dye helle. I sachten wy hebben er gewochte gehort myt vnser oren. Got die verstept eren wech ende hy weet er stat want hy spet an die ende der werlt ende hy beschouwet all dat vnder de hemel is. Die de winde geweycht gemaket heft ende hy wecht de water in maten do hy sarte den reghen eynen ewen. ende eynen wech der stoemender schuier: do sach hy se ende verelde se ende bereyde se ende vnderlochte se en sachte den mynschen. Spet des heren vrochte dat ys die wys heyt. ende to hoeden van quaden: dat is die verstantens.

Dat xxix. ca. Wo iob vertelde sin tijtlike salicheyt dat hy inne geweest was. ende wo hy in der groter eren nochtant bleue eyn twelster ende hulper der bedwoeffden.

Unde Job sachte dat noch to ende hy vernam sin parabolē en sachte. Wye mach mi geuen dat ick sin mach alls ick was in mynen ierste maende na den dage in welken my got behoede. Do sin licht schyē vp myn hoeft. ende ick in die dunckerheyde by sinen lichte wanderde als ick was in de da gen mynre ioget. als got all hemelick was in minre woenige. Doe die almechtighe got was myt my ende do myne kynder vmb en vmb mi waren. Do ick van auerulodycheyt mochtge gewasche hebben myne voete myt boteren. ende do my die steyne vutstorten die beken van olpe. Doe ick vut gynck to der porten vā der stat. dat was die stat des richters. I ende se my bereyde eynen stoel vp die strate. vmb dat recht to wysen. Die iungelinge sagen end verborghen sich * van vrochten mynre rechtuerdicheyt. I ende die alden stunden vp ende bleue staende. Die princken hielden vp van spreken ende lachten den vinger vp een munt. Die hertogen warden sich voer spreken. ende er tunghe bleeff en an der kelen hangende. Dat oer dat dat horde * myn sentencie. I laueden my * dor rechtuerdicheyt. I ende dat ouge dat my sach: ghaff my en teken * van mynre warheyt ende rechtuerdicheyt. I dat vmb dat ick verlostē den roepēden armen. ende den wesen den geyn hulper en was. Die benedictie des genē de verder uen solden die quam vp my. end ick troste der wedewerschen herte. ick was gheclepdet myt rechtuerdicheyt. en ick cleydede my myt minē

oedel als myt eynē cleyde en als myt eynē troe-
nen Ick wes eyn oge der blinden. en eyn voet
der cropele. **I**k was der armen vader. en ein sa-
ke der niet en wylte vndersochre ick alte ernst
like Ick to brack die kenebacken der boesen en
vyt ere tan de na ick de woef. **E**n ik seide i mine
neste fall ick steruen. ende ick fall die dage ma
nichuoldigē gelick als eyn palme twygh. **M**in
wortele is apen beneue de water: en die douw
fall bliue in myn arn. **M**yn glorie fall al tit ver-
niet werde. en myn bage fall in mynre harte
niet werde. **D**ie my horede versprede mynen
sentē cien. en andachtich swegē se na mynē ra-
de. **H**e en dorste nyet to doen to minē worden
en vp en droep myn sprake. **H**e verbeide minre
als den regē. en se vp de de ere munt als na den
spade regē. **S**o wāner ick w en lachde se ghe-
loffde se. ende dat licht an gesichts en vyl vp
die erde nyet. **A**ls ick to en gaen wolde. **F**raet
to geuen. **S**o sat ick voer an. **E**n al sat ick als
eyn koninck dar eyn heer vmb runt stont. **N**o-
chtant was ick der bedroeff der troester.

Dat. xxx. ca. wo iob bescrijft die groetheit
sintre vnsalichheit en dat hy in sintre bedroeffinis
bespot wart van suoede luden

DEr nu bespottē my die de iongē sin vā
tijde der welker vader ick niet en ghe-
werdige to setten myt de hūden myn-
re schape. welker craft van ere handen my als
niet was. en men waende dat se des leuēs vns-
werdich waē. se waē vnruchtbar ouermid-
des gebreck ende hunger die dar knagē gyn-
gen in die wiltis haestlick vā gebreck ende
vnsalichheit. en se at hē krut en bast vā toemē
en die wortelen vā wachulderen was er spise.
En do se dese dinghe in den dalen grepē als se
ingelick vonden: so lepē se to en myt gerope. se
woende in der wiltissen d bekē en in de holerē
der erden. off vp dem stepnigē lande. in sodan-
nigen dingē verbyde se. en se rekēden dat wel-
dige dage to sin vnder dornē. **D**at waē soete en
vnedelre lude kynder ende se en schenē niet vp
ertrick voer lude. **N**u bin ick verwandelt yn
eren spot en ick byn geworden in ere bywort. se
vervwerden my end vlien verre vā my. end se
vntien sich niet to bespien myn āgesicht. wāt
hy heft sine pielkoker geopent en my gescha-
ten. end hy heft eynē toem in mynē munt ghe-
daen. **T**o der rechter siden vā osten vorstan vp
hastlik myn vnsalichheit. se vmbkijden myne
voete. **D**at is den voerganck myns gelucks.
Aen se verdrukde my mit als vluede myt eyn
wegē. **S**e hebben myne wege. **D**at sint myne
camele. **I**werstrowet. **H**e hebben my lagenghe
lacht en hebben ouerhant behalde: en nyemāt
was die my hulpe. **A**ls doet eyn gebrakē mu-

re ende apē doet so quamē se vp my vallen de.
en se sint to samē gelopē to mynē ellende. **I**ck
byn toe mire geworden. du heffs myn begerde
enwech genomē gelick der wynt. end myn sa-
lichheit is en wech als eyn wolke. **W**ant nu be-
droefft sich myn siele in my seluē. end my be-
sitten de dage des bedrucks. **D**es nachts wart
myn gebeynthe doerwort myt pynen ende de mi-
athen en slpen niet. **I**n erre vellyt wert myn
cleyt vertert. end se hebben my begeret als mit
eynē hoest hōle eyns rocks. **I**ck byn geekēt
gelick dem dreck. end ick byn gelick gewor-
de den vunkē en der eschen. **I**ck ropen to di en
du en gehores my niet. **I**k sta en du sies mi ni-
et. **D**u bist mi verwādelst in eynē wreden. ende
in der hartheyt dynre hant bistu my entre gen.
Du heffs my vp end sets my als vp den wine
end starclikē werps du my dar neder. **I**k wet
dat du my to der doet leuere fallē dat allen le-
uendē eyn huys gesat is: mer nochtant en rie-
streckes du niet dyn hant to eren verderffnis.
Gans als du my deyst. **J**end ille dat se vallen
du voerloes se. **D**och voormaels schreyde ick
vp den genen die van dy ghequelt wart. ende
mijn siele hadde mede leden vp den armē. **I**ck
entbeide guet en my is komē dat quade. en ik
entbeide dat licht ende de dunckerheit bracke
dar vpt. **M**yn bynneste vntstakē vā herte sun-
einge raste. en die daghe der quellinge sin my
ouerkomē. **I**ck gynck all drouede. end sunder
torn stōt ick vp en riep in die sehar. **I**k beclā-
gede mi minre miserie. **I**k was der drakē bro-
der. en der struyssen geselle. **M**in huyl is swart
geworde an my. en myn butten sin vredeocht
vā herte. **M**in harpe is verwādelst in gescrye
en myn orgalē in huylē der schreyende.

Dat. xxxi. capi. wo iob bewyset sin vnosel-
heit dat hy vnschuldich si vā sunden.

Ick maecte eyn verbunt myt mynen ougen
dat ick ock nyet dencken en mochte van eynre
macht. **W**ant wat deyls hadde got van ban-
nen in my ende wat erftral hadde die almeche-
tige in de hogeden. **E**n is dat die quade nyet
eyn verluys ende eyn wanderinge. **G**aeds.
den genen die vngerechticheyt doen. **E**n mer-
ket hy myne wege nyet ende tellt hy alle my-
ne schrede niet. **O**ff ick in idelheyde gewādel
hebbe. ende myn voet ghehaest heft in droge
so weghe hy my in eyn gelicke wage ende dā
fall got weten myne simpelheit. **D**at is he dā
bekencliken maken myne simpelheit den an-
deren. **O**ff myn ganck sich ghekeret heft vā
dem weghe. ende off oek mynen heere gheuol-
ghet heft. ende off in mynen handen smytte
gewest is. soe moete ik seyen en eyn āder. erke
ende myn geslechte moete wē den vntwōrtelē

Job

Off myn hert wettwyuelle bedragen is vp ein wyff en off ik lagelacht heb vor myns vrients doe so si myn wyff eins anderen huylre en ander moten si sich vp sy bogen want dat is quaet: ende alle grote sonde en ein vuir versinde dye bys to der wederffnis *liffs en sielē lende vye toedet all gebuert. Off ik wronwert heb vns to komē dat gericht myt mynen knechten en myt mynre maegēt als si tegen my beklagen vmb gericht wat fall ik doen alls got fall vp staen to richten alls hij vragen fall wat fall ik em andworden. En maectē hij my ok niet in den buyk die en off maectē en en formjeden my niet die self ein *got in mynre mod vro welicheit. Off ik den armē vntsede dat si woll den hebben en ok der wedewē ogen tepden de de off ik myn broet allein at en die weyse dar off niet en at want nochtant van mynre kynt heit is barmherticheit mit my vp gewassen en van mynre moder buyk so quā si myt my vye Off ik genon versinaden die vor my by ginge vmb dat hij gem kleit en had en den armē de sonder mantell was. off my des armeu syde * de dar bloet en naekt waren. Iniet gebenedijt en hebben *ymb dat ik sy dekten lende off hij niet verwermt en is van der wollē mynre scha pe off ik myn hant *dat is myn gewallt vn rechteuerdichlik. Gehauen heb vp dye weysen oek do ik sach dat ick die hochste was in der poete *dat is in der stat des gericht. So mo te myn scholder vallen van uren lede en myn arm moet gebraken werden myt sinen botten want all tnt heb ik got vntfien alls vloyde die ouerlopen sollden ende ik en mocht sinen iaste niet dragen. off ik dat golt helt vor myn sterc te en off ik den gesienezden golt sede: du byst myn betrouwen. off ik my verbyde vp mi gro te rickheit en dat myn hant voel geuonden he ut off ik die sonne sach als sy schein en de ma ne als sy klaer vye genk ende myn hert dā we blijde in der hemelicheit en off ik dan my hāt kusten myt mynen monde dat soe seer groete quaetheit is ende ein versakinge is tegen den hochsten got. off ik verblit wardt vmb des genes vall die my haeten en off ik verbliden dat en quaet geuonden had want ik eu ghaff myn kele niet vmb to sondigen * tegen mynē vrant die my haeten. dat ik eysten to verna ledpen syn siele. Off niet en seden dye man van mynre wonyngen * dat is myns huylsghesyn des. Iuwe fall vns geue dat wy gesadicht wee den van sinen vleis * dat is wye fall vns geue dat hij all tnd lifflik by vns sy. Die vrede en bleff niet buten. myn dor was apen den wege gengeren. Off ik verbarch als ein mynsche my sonden en off ik myn quaetheit behieldē in my nen schoet. off ik my vntfich van einre groet

mennichten en off my veruerden dye versme dinge der naesten en ik niet meer en swech en ginck to mynre doeren niet vye. we fall my ey hulper geuen dat dye allmechtige hoere myne begerde ende hij self dat boeck * dat is de sen tencie. Ictruen de dar ordelē fall dat ik vp min scholder dragen mach en dat ik dat an my dō moge alls ein krō. Op ygelike pa de mis vort ganges fall ik die sentencie lesen ende ik sal er offeren alls einen prince. off myn lant tegē mi roept ende myt de lande syn vore schreyet. off ik er vrucht gegeten heb sonder gelt en off ik de buwlude seer vermoet heb so moten my dys telen voer koen wassen en vor gerst dorne

Dat xxxij. ca. wo als do de dre vrede iobs still swegen en niet meer en antworden. heliu wart tegē iob ende sin dre vriende seer tornich ende sich voernam Job seer toe besipen.

Dese dre man leten aff iob to antwoede vmb dat en ducht dat hi gerecht we en heliu barachiel soen van Busi van rāms geslecht wart bōse en tornich. Hij wart tornich tegen iob want hij gesprake had dat hi gerecht was vor gade. hy was ok vertont tegen sin vriende vmb dat si gein remelik and wort gheuonden en hadden mer dat si allein iob verdompt hadden * dat is bewyft hadden dat hy vntrechtich weer meer vye worden dan vye reden. Iherub verbeyden heliu Job dat iob spreke vmb dat si alder waren die gespraeken hadden. En do hi sach dat ein die dre nyet antworden en mochten so wert hij angstelike tornich en heliu barachiel soen van busi ande worden ende sede. Ik bin ionger pan iaren: en gy syt alder. Iherub liet ik myn hoeft ned hā gen en vntfich my uw myn sentencie to seggē want ik haepre dat die lankste allheit spreke sollde en dat die mennichte van iare wyff heyt lewē sollde. mer alls ik sie soe is dye geyst in den mynschen * den redeliken creaturē sy syn iuck off allt lende des almechtigen inblasen gyfft verstant * soe waell den iongen als den alden. I want die lankste gelefft hebbē en syn niet wis noch de alden en verstaen dat ordell niet. Dae rumb fall ik seggen. hoert my ik fall uw oeck myn wyffheit tonen want ik heb vreden vntbeit. Ik heb wyffheit gehoert dat gi schelden wart in uwē rede en ik merkt bis dat dat ick meinden dat gi yet segge solde. mer als ick spe so en is nemāt vā uw de iob besipē mach. off de vā uw sine reden antwoede mach dat gi by auenturē niet en segt wy hebben de wyff heyt vunden en got fall en verwerpen ende niet dye mynsche. Hij enheft my niet gespraken ende ik en fall em nyet antwoerden na uwen reden

sy vntfagen sich ende andtworden niet meer. sy deden die sprack enwech van em. Hijrumb want ik alsus geleit heb en sy niet en sprake vmb dat si stonden ende niet meer en antwor den soe fall ik myn deyll antworden en ick fall myn konst tugen want ik bin voll reden dat is voll van bequemen reden tegen iob. Len d ye geist myns buyks parst mi. siet myn buyk is nu als most sonder adem dat dat de nyen we ken tobrikt. ik fall spreke ende ein weuch my verhalen. Ik sal myn lippē vp doen ende andt worden. Ik en sal kein mans persoan vit nemē en ik fall got tegen geinen mynschen rekenen wāt ik en weet niet wo lange ik leuen sal en off my myn schepper kortlik haelen fall

Dat xxxij. ca. woe heliu iob straeften vmb sommige woerde dye hy tegen got gesprake sollde hebben. ende wo got den sonder pnycht ende weder verhoert.

Hierumb Job soe hoere myn worde en de merck nae all mynen reden. Sye ik heb mynen mont vp gedaen. myn tonge fall spreken bynnen mynen wangen. vyth simpelen herten sullen myn woerde wesen ende myn lippen sullen sprecken puyt sentencie. Gaets geist hefft my gemaekt en des almechtigen inblaesen maekten my leuendich. off du machst soe antworde my ende sta tegen myn aensicht. Sie got hefft my oek gemaekt alsoe waell als dy en ik byn oek gheformyert van der seluen erden. Mer nochtant en verschiek di niet myn wonderlicheit ende myn schoen spreken en sy dy niet swaer want du hefft gespra ken in mynen oren ende ik heb gehort den luit van den woerden. alsus heffstu gesacht. Ik bin siuer ende sonder myssdaet vnbemēt ende in my en is kein quaetheit vmb dat hy bekla ginge in my vonden heffe so hefft hij gemeint dat ik syn vyant bin. hij hefft myn voet ghesat in einen stock. hij hefft bewaert al myn pe de. Dit is daer in du niet gherechtich en byst. ik fall dy antworden. dye du myt gaede be geresst toe dyssputieren. want got meere is dā dye mynsche. Du stridest tegen en vmb dat hi dy niet geantwoort en hefft to ygeliken worde got fall einwerff spreken. ende anderwerff en fall hij dat niet wederumb haelen. Dor de dro me in des nachts vpsioen als dye slaep den my schen oueruelte ende als si slaepen vp erē bed de dan vpdoet hi der man oren hij leert si ende vnderwyft sy myt leren vp dat hij dē mynschē aff kijer van den dingen die hij gedaen hefft. ende dat hij en lost van der hoerdyen. dat is van den sonden. len de vryneme syn siele van

gebreke. ende syn leuen vp dat hij niet en gae in dat swert. Hy straeft en oek myt droffnis in dem bedde ende hi deyt all syn bein verdwoe gen. Dat broet wert em versmaelik in sine le uen ende synre siele spysse die hij thouoren be gerden. Syn vleis fall vulen ende affnemen en de syn borten die gedeckt warē die sullen blot werden. Sin siell fall geneken dem gebrek en de sin leuen den sterffliken dingen. Off vo em were die engel spreken de ein van dusenden vp dat hy sege des mynschen gerechticheit so fall sich got synre verbermen ende seggen. Verlost en dat hij niet neder en gae to der gebrechlies heit. Ik heb geuonden daer in ik sinte verber men fall. want syn vleis is vertert van pnyen hi kier weder to den dagen sine ioncheit. Hy bydde got ende hi fall em guderieren werden. ende hi fall sin aensicht syen in woenderliken vrouden. ende hi fall den mynschen aensien en de seggen. Hy fall den mynschen vergelde sin gerechticheit. ende hi fall aensien den mynschē ende seggen. Ik heb gesondicht ende waerlik myssdaen ende als ik werdich was en hebbe ik niet vntfange. Hy hefft syn siell verlost dat si in verdoemnis niet vaeren en sollde. mer dat si leuēde dat licht sien sollde. Syet all dyt wer ket got drewerf an ygeliken sonder vmb dat hi er siele wederrop van der gebrechlicheit en de si verluchte myt dem licht der leuender. Job verstaet ende hoere my ende swiel de wyle dat ik spreke. mer heffstu yet dattu spreke machs soe andt woerde my. Sprek ik want ik wil dat tu gherecht schynest. dat is ick wolde dattu bewysen kondest dattu rechtuerdich byst. I mer wan du des niet en heffst so hoer my swi ge en ick fall dy wyffheit leren.

Dat xxxij. ca. woe heliu Job straeften vmb dat hi dat gesacht hadde dat got dat gericht in em verkiert hadde. ende woe heliu daer the ghen disputierden.

Welhu sprak oek vort ende sede dyt. Gy wysen hoert myn wort ende ghy ghe leerden hoert nae my. want dat oer proefft die woerde ende dye kele vnde scheidt dye spysse van smaek. wy wyllen krysen vns. my en iob. Iem ordell ende wy wyllē sien welk dat beste off waerste sy tussen vns want Job hefft gesacht. Ik bin gerecht en got hefft mi ordell verkiert want my rachtende is dat ghe richt logenaffich ende min gesehut is gewel dich sonder enighe sonde. Wye is ein sulken man als iob dye dar drinke recht als waeter. dat is sonder togell ende mate. I de bespottin ge. des gotliken ordells. I dye daer gept myt den genē de quaet don en wandelt mit quade

Job

mannen: Wat hij heeft gesacht geyn man en
 fall gade behagen all weer dat ok dat hij mit
 en liep *dat is dat hij all sinen voetstappen
 volcheden. Hij rumb soe hort my gy wyse man
 en verstandige. van gade moet vng enedicheit
 were syn en van den almachtigen vngerechtig
 heit. wat hij fall den mynsche syns wercks so
 nen ende na synen wegen fall he em weder ge
 uen want got waerlyke en sal nymans to vor
 gefss verdomen noch dye almachtige en fall
 dat ordell nyet verkeren wen heeft hy anders
 gesat op der erde off wen heeft hy gesat op de
 vrynyck der erde den hy gemackt heeft. Op
nicht tho em sin hert so fall hij toe em trecken
sinen gepse ende sinen ade. All pleis fall tolae
 men gebreken en dye mynsche fall in alle wt
 wandelen. Off du west antinis hest so hoer dat
men secht ende meek na de gheluit van mynee
spraken. Mach dy yet ghenesen die dat ordell
met lieff en heeft. En wo machstu so seer ve
 domen den geuen de gerecht is. De to den ko
 nyck secht du verlopen man en die hertogē he
 re quaet. Die der pūcōn personen niet en ne
 mat noch en bekande niet den tiran do hij stre
 de tegen den armē want wy mynschen sin dat
 werk van sinen handen. Sy sullē haestlik ster
uen ende to mydnacht sullen die luyde wer den
verschut en enwech gaen en enwech vorē de
weldigen sonder hant. dat is sonder macht.
 want syn ogen syn bouen des mynschen wege
 en hij merkt all er voetstappen ende gein dun
 kerheit en syn noch gein scheme des doets en
 is dat dat moege verborghen werde die daer
 quaet doen. want dat en is in des mynschen
 macht voertneez niet dat hij to gaede komē
 mach to gericht. hij fall well ende vntellich to
 wauen. en hij fall ander lude doen staen vre sy
 want hij kant er werk en hynub fall hij de na
 che ouer sy brengen en si sullen werde verderft
Hij noech sy recht alls die quade in der stad
spender. dat is hnt in desen leuen. Ide als mit
 vrisicheit gescheyden syn van em ende sy en
 wolden all syn wege niet verstaen dat sy deden
 to gaede komen dat ropen des behouigen dat
 hij horte die stemme der armen. want als hij
 vrede verlesent wie is die verdomen mach. Van
der tit dat hij syn aensicht boercht wye is dye
dye en sien mach. En ouer die heiden en ouer
 all mynschen *heft hij macht alsulke dingē
 to doen. De dar deyt regneren em en gevinss
den man vmb des volks sonde: ende vmb dat
ik to gaede heb gespraken. dat is van de dy
gen die to gaets een horen. Iso en fall ick dat
 dy oek niet verbiēden. Off ik gedwaelt heb so
leer my. Off ik quaet gespraken heb soe en fall
 ik voortmeer niet dar to doen. Dall got yet de
quaetheit van dy eyssen vmb dat sy dy niet

en behaechden. Want du begondest toe spre
ken ende niet ik. Off wetstu yet beters so seg
 ge verstandige man spreken my an en de wyse
 hoert my. Job heeft geklik gespraken ende sin
woet en hebben gein leer. Vader myn *got al
mechtich. Job wart geproeft bys to dem ein
de. dat is bis aen den doct. niet afflaet van
 den mynschen der boesheit die blasphemie to
 deit vp syn sonden. Hij bynnen moet hij vnd
vns. in desen leuen. werden verdrukt en dan
*na desen leuen. moet hi eissen got myt wo
den to dem ordell. der ewyger verdommis.

Dat xxxv. ca. wo Job heliu straefften vmb
dat hij gesacht sollde hebben dat hij rechtuer
diger weer dan got. en em wyll bewysen dat
got gein genocht noch baet heeft in der myn
schyn sonden noch erre rechtuerdicheit.

Noch sprak heliu dyt oek. Dunkte dy
dm gedacht gerecht dattu segges ik
bin gerechter dan got. Want du hest
gespraken dy en genoge niet dat gerecht is:
off wat baret dat dy. ist dat ik sundige. Hij
umb fall ik dinen worden ant worden ende dy
nien vrienden myt dy. Sie vp en sie an de hemel
ende merke ende beschouwe die stemen dat hij
hoger is dan du. Off du sondichs wat falltu
em schaden. En off dm quaetheit gemennich
uoldicht woerde wat solldestu tegen en doen.
Off du oek em waell deyst wat falltu em geue
off wat fall hij van dinre hant vntfangen. De
mynschen die dm gelijk is dem mach din quat
heit schaden en dm gherechticheit mach hel
pen des mynschen soen. Dmb vylheit wyll der
vurechten aenspreker sullen si ropen en sullen
huylen vmb gewalt wyllen des tyrannen. En
hij en se de niet waer is got dye my maekte de
in der nacht senge gegeuen heeft. Dye vns le
ret bouen die beesten der erden en dye vns vn
derwyft bouen dye vogell des hemels. Dar sul
len sy roepen ende hē en fall des niet verhorn
vmb dye quade houerdye. Darumb en fall got
des niet horen to vergeffs ende dye almachtige
fall ems ygeliken saek aensien. Oek als du
sprikt en fall hij des niet merken. werde geor
delt vor em ende vntbeide sinre. want nu. in
desen leuen. en bewyft hij niet syn tormicheyt
noch hij en wrekt dye myssdaet niet seer. Hij
rumb heeft Job sinen mont to vergeffs vp ge
daen ende hij menmichuoldicht dye wort son
der wyssheit.

Dat xxxvi. ca. wo heliu bewysen wolde Job
dat gaets ordel rechtuerdich weer en Job der
vurechtuerdicheit nae geuolcht weer

Dede Helin dit to ende heeft gespra-
ken. Ontbeide my ein wemich. en sal di
wesen. want noch heb ik dat ick thoe
gaets behoef spraken mach. Ik fall myn kon-
ste weder seggen van dem begynne ende ik fall
mynen schepper bewisen dat hij rechtuerdich
sy. want verwaer myn wort syn sonder logen
ende de volmaecte konst fall dy werden bewy-
set. Got en verworpt dye mechtigen niet: nae
dem dat hij selff mechtich is. mer hij en beylet
oek niet dye quaden ende hij gyfft den armen
ordell. Hij en kijert syn ogen van den gerech-
ten niet. ende hij setret die konynge ewichlick
in den konyncliken stoel. Off sy erre macht a-
ders wael gebruiken. Lende daer werden sy we-
hauen. Ende is dat si in ketren synt ende ghe-
spannen werden ende gebonden myt den kor-
den des armoets so sal hij en er werk toenen.
ende er myssdaet want sy geweldich ghewest
waeren. hy fall oek ez oren apenbaer maekent
si vmb tho straeffen. en hij fall spraken. vp dat
sy gekijert werden van erre quaetheit. Off dat
si hoeren ende holden soe sullen er dage veruul-
len in gude ende er iaer in glorien. Mer en hoe-
ren sy dat niet soe sullen sy dor dat swert lyde
ende werden verzert in gecheit. De vmsers en
de schalcke reysent gaets torn. ende si en sullen
niet wepen alls si gebonden sullen syn. Er siel
sal steuen in vnweder. en er leuen vnder der
vnmechtighen. hy fall den aermen verlossen
van synen bedruk ende hij sal sin oren apenen
in tribulacie. hij rumb sal hij dy verlossen van
den enigen monde. Der droeffnis. In dye brey-
de. der geluckichheit. Dye welke mont der be-
droeffnis vnder sich geynen gront en heeft.
want dye raste van dinre taeffelen fall wesen
voll van weheit. din saek is geordelt als eins
vnmilden ende du salt de saek ende ordell vnt-
fangen. Hij rumb en laet dy den torn niet we-
winnen dat tu ymant verdruckest noch vilheit
der sonden en toge dy niet. Legge af din grot-
heit. dat is din hoeverdicheit. sonder tribula-
dien. ende all dye vroem syn van macht en ver-
lengte dye nacht niet dat dat volck vpkome
voet en. warde dattu dy niet en nekelt to dee
quaetheit. want dye heffstu begont to volge
nae dinre myserien. Spe got is hoge in synre
macht. ende niemant en is em gelijk vnder de
eweseters. wepe mach syn wege vnderfoken.
Off wepe mach seggen em. du heft quaethoyt
gedaen. Gedenk dattu syn werken niet en we-
test dat van die man gesund ghen hebben. All
mynschen sien en ende igelik fiet en van verre.
Spe got is groet ende verwynt vnse konste
ende dat getal van sinen iaeren is vnbegripelik.
Dye wech niempt den draepen des regens en

te vyltstort den stoffregen als stroom de welke
daer vlieten vyth den wolcken ende bedekken
all dinck daer enbouen. Off hij wolde vylspre-
den dye wolcken als syn tenten en blixem myt
synen lichte van bouen. so solde hy oek bedec-
ken dat vtherste des mers. want dor dyt soe
ordelt hy dat volck ende gyfft vylsteefflichen
creaturen spysse. In den handen verborcht hij
dat licht. ende hi heeft en beualen dat dat euer
weder koem. Hy bachtchopt sinen vrient daer
aff dat dat syn bestringe is ende dat hij thoe
dem licht vp komen mach

Dat seuen ende dertichste Capittel wo He-
lin Job vertelden dye wonder werken de got
vp erden deyt ende Job vermaent dat hy dye
anden ken solde.

Het ouer verscrekten sich myn heer en
is beweucht van synre star. Hy sal he-
ren sin horinge in dem anxt sinre stem-
men en dat geluyt dat vylt sinen monde kupt
Vnder all de hemelen werkt hi. want hi met
alleyn bekent dye hemelsche mer oek dye ned-
dersten. Lende syn licht is boeuen all dye ende
der erden. Achter em sal em geluyt belcken en
sal donnen mit den stemmen sinre groetheit en
men en sal dat niet vergaenden als men sin ste-
me gehoert heeft. Got fall donnen myt synre
stemmen wonderliken dye grote ende vnbegri-
pelike dinge deyt. Dye dem site gebiet dat hi
neder koem in dye orde en den regen des vnu-
ters ende dye stoffregen synre sterckheit. Dye
in alle mynschen handen tekent vp dat em y-
gelik syn werk bekenne. dye beesten gan in
behalte ende dat woent in sinen beyle. Van den
binnensten. dat is vylt suden. fall die soerem
komen ende van dat noerden sal die kalde ko-
men. Alls got wepet soe wasset dye voest ende
wedenumb werden vylt gestort die breyde wa-
ter. Dat saet begert die wolken ende dye wole-
ken strouwen er licht. Dye all dinge vmbgeyt
all vmb ende vmb waer hen si die wyl des en-
gierres schijkt to all dat hy en ghebuet vp dat
aensicht der runder werldt off in ein gesecht
off in er lant off in wat steden synre bermhe-
ticheit hij sy beuelt gheuonden to werden. Job
hoer hijt na sta ende meck gaets wonder. we-
restu yet welk tit got den regen beual dat si to-
ne solden dat licht van sine wolkē. wortstu iet
dat die groete paede van den volken en de vol-
makte kost. En sin din kleeder niet heit als dat
lant dor wepet myt de sude vinde. Hy auent
du heft mit em de hemel gemake de alto vast
sin als off si va metall gegare warē. wone vns
wat wy em seggen mogen. wat wy werde soe

bewonden myt dustermissen. Wye fall vertel-
len dat ick spreck. Ende yst oeck dat ghot. I
spricht soe fall die mynsche verflunden werden
ende nu en sien si dat licht niet. Haestliken sal
werden verwandelt dye locht in wolken. en
de em ouer gaende wint fall sy verdruuen. Dat
golt kompt van den nordden: ende van gaede
em aenstik lauesanck. wy en moegen en niet
werdichliken vinden. Hy is groet in sterck
haden in oedelen ende in gherechticheyt. ende
men mach en niet vertellen. Daerumb sullen
en dye manne vntien. ende sy en sullen en niet
doeren aenschouwen all dye sich dunken wys
thoe syn.

Dat xxxviii. Capittel woe dye here Job
andwoerden ende em vrachden van allen cre-
aturen ende van allen wonderwerken dye al-
leyn got maecte ende gein mynsche daer doer
te wysende de vnbeghipelicheit der wysheit
gaets

Unde die here antwoerden Job vnt ein-
re stormyngen ende sprach. wye is de
se dye dye sentencie inwindet myt vu-
wysen reden. Gorde din lenden vmb alls eyn
man. want wanneer ein mynsche sich berey-
den wyll to dem arbeide soe gort hy sich vnt
syn lenden dat mede de here deyt verstaen dat
Job sich bereyden to hoeren dye wort gaets. I
Ik fall dy vragen ende antwoerde du my. wat
werstu doe ik lede dye fundamenten van der
werlt. Begge my off du verstantnis heft off
du wetest wye heft er maete ghesat. off wye
heft ouer sy dye linie gerekte. Waer vp synt
gesat dye fundamenten der erden off wie heft
gelacht sinen endelsteyn. alls my dye morgen-
sterren tosaemen laeffden ende all gaets kyn
der iubilieren. Wie besluyt dye see myt doe-
ren doe sy vntbrack alls off sy vnt einte vrou-
wen wyfflicheit gekomen hedde. Doe ik dye
wolken ertho eimen kleide gaff en ik dye vmb
want myt der dunkerheit alls myt kintschen
doecken. ende ick vmbatte sy myt mynen ter-
nen ende lede grindelen in doeren ende sede er-
de. Hye falltu komen ende niet vorder en fall-
tu gaen. en hie falltu breken din heuende vlyp-
de. heffstu na dinre geboert der dageraet ge-
bade. en heft dye morgenroede bewyft er se-
den. heffstu yet dye vtersten der erden gescho-
re ende sy doch gehalden ende vitgedreue de
hofen vnt er. wert sy yet weder gesat alls dat
naken des drecks en sy fall staen als ein kleyt
Van den quaden wert affgenomen er licht en
de wert tobraken die hoege arm. heffstu yet
in gegaen in dye diepheit van der see. en heff-
stu yet gewandelt in dat vterste van den aff-

grunden. dat is des westen mees. Synt dy
yet dye porten des doets apen ende heffstu de
dunker affige doeren gesien. heffstu yet ghe-
merckt dye wysheit der erden. Begge my of
du all dink wetest in wat wege dat dat lichte
woent ande welke is die stat der dunkerheit
dattu ygeliken tho sinen lande leyden mogest
de wege syns huises. wustest dattu gebaren
werden solldest ende wustest dattu getall van di-
nen dagen. Hystu yet in gegaen de schat des
snees ende heffstu yet gesien de schatte des ha-
gels. dat syn dye vucht mis dye dye sonne na
sich treckt dat van sine ende hagell wert. I dye
ik bereyt hebbe in des vpaants tiden ende in de
dagen des geuechts en des strides. Dor wat
wege wert dat licht gespreyt ende dor wylckē
wech wert dye heitte gedeuyt vp ertrick. wye
heft dem sterken regen loep gegeuen: en wye
heft den wech gesat des ludenden donres dat
regende vp dat ertrick dat gein mynsche in en
is in der wyllnis ende daer gein sterffik min-
sche en wont vp dat die veruulden dat verwo-
ste lant dat nemant dor en wandelt: ende hy
voortbreckt groeiende krupt. We is des reges
vader. Off wie heft gemaect dye diapen van
dem douwe. Dit wes buyk is dat vitgekome
en wye heft dye vorsten van dem hemell ghe-
wonnen. De waeter werden verhaert in ein ge-
liknis eins steins. en dat ouerste van de afgrū-
de. dat is des westen mees. Synt tosamē. soll-
destu tosaemen brengen die blickende seuē ster-
nen. Off falltu mogen verstrouwen den vmb-
loep der sterren die die waegen heit in dem he-
mell. Brenkstu yet den dach sterren hie voer
in erre tijt. ende deystu vp gaen die auent ster-
ne vp dye kinder der werlt. Weystu dye ordi-
nancie des hemells ende falltu daer aff die rede
geue vp erden. Falltu din stemme vp heffē in
den neuell ende fall dat vngestuyt der waeter
dy ouerdecken. Falltu die blixem senden ende
sullen die dan gaen ende sullen sy to dy weder
kijren ende seggen wy syn hie. Wie heft yn
dat bynnenste des mynschen gelacht dye wys-
heit. Of wye heft den den hanen verstande-
heit gegeuen. wye fall vertellen die reden der
hemle. ende wie fall doen slaepen den soeten
sanck des hemels. wanneer wert dat gemulle
gestoot in die erde. ende wanneer werden oek
die leym tosaemen geuecht. Falltu einte lewy-
nen den rouff nemt ende erre welpen leuen ver-
uullen wanneer dat sy in den hoelen rusten en-
de in den kulen lageleggen. Woe is dye de de-
rauen bereyt syn spysse alls syn iongen tho gae-
de wart ropen ende schreyen vmb dat sy geyn
spysse en hebben.

Dat xxxij. Capitell wo godt teghen Job bewiset de ontelicheyt der macht gads indē nature der wylder dyren als eenre wylder ge ten ende eenre hynden : ende eyne wyldē ezels ende eyne eynhorns ende eyne streups ende ey nes perdes ende eyne hauycks ende eyne adelers want desse dyren hebben wonderliken na turen.

Bekennes du icht de tijt der gebeton ghe der wylder gheytē in dē steynwot zē: Off heffst du gewart de hinde alls se gheberē: Heffs du ghetelt de maēde der tijt dat se enffēgen ende wepēt yet de tijt van erre dracht. Hy werden gheboecht op ere ionghē ende gheberē ende se bulken. Er kynder wēde ghescheydē ende gaen to weyden sy gaen vut ende sullen tho der moder nyet kyere. We heffst den wylden esell vry laten gaen. ende wie heft em vntbūden sin bande: we heft em ein hus gegeuen in der wyllmissen ende syn wonyngē in dem saltaffigen lande. Hy wronwerdet de vyllheit der stat hij en hoert eims dwinghers ropen niet. Hy vmbhiet dye berge sinre weidē ende hij vndersoeckt all groeyende krypt. Hall dye einhoern dy yet wyllen dpenen. off fall hij blyuen an dincē kribben. Halltu den einhoern binden myt eimen halstogell vmb to ackeren off dat hij breke dye harde erde nae dy. Halltu yet tetrouwen hebben in syn groete sterkheyt ende saltu em dm arbeit laeten. Halltu em yet gelouen dat hij dat saet dy weder geue: ende dat hij din deile vergader. Ein weder des struis is gelik den wederen eims hauks ende eims val ken wederen alls hij lecht in der erden syn eper by auenturen du saltu sy werwemen in den ge mulle. Hy vergere dat sy dye voete tetreden. off dat sy dye beesten van dem ackeren verder uen sullen. Hy verhaert sich tho sinen kindere wart alls off sy syn niet en waeren to vergesss heffst hij gearbeit sonder bedwank van emigen anpste. want got heffst en bewoēft van wyl hē den. ende hij en heffst en gein verstantnis ghe geuen. Alls dat tijt is soe heffst hij sin vloege len vp in dat hoge. hy besot dat pert ende sy nen vpsitē. Halltu den perden sterkheit ghe uen. off saltu yet wremsen geuen in synē hals. Halltu en yet werwecken alls spreukelen. Die glorie van sinen naessghaeteren is anpste. Hy greffst dye erde myt den klauwen ende hij ver blyt vroemelick ende treckt dem ghewaepen den thoe gemoete. Hy wronwerdet den anp ste ende en wykt dem swerde niet. Dye pylka ket fall vp en luyden ende schille ende spēt die blincken vp om. Beenenēde ende grymmende soe welsyngēt ghy dye erde. ende hij en acht

niet vp dat geluyt der trumphen. Alls dat dye trumpe hort soe roept dat vach van wttes nu ket dat den strejt. Ende dye vermoedinge der leydeslinannen ende dat ghehuyle des hers. Plumet yet dye hauck doer din wylf heyt en de streckt syn vlogelen vut to dem sudenware. Off fall dye are vp vaeren doer dyn gheboch ende syn naesten setten in die hoechde. Hy bli uet in den steinrutten. ende hij woent in den to schoerden hoeghen steynen daer men niet vut koemen en mach. van danne mercht hy syna spyse ende van wttes sien syn oegen. Syn ion gen lecken bloet ende waer em doede licham is. daer is hij toehant by. Ende dye here dede noch to ende sprack tho Job. Dye myt gaede de kyuet swycht hij yet alsoe lichtliken. Dye enteghen got arguēt dye fall em oeck ande worden. Job andworde dem heren ende sede. Ick dye lichtliken dat is geckliken. ghes spraken hebbe wat mach ik andworden. Ick fall nyn hant leggen vp mynen mont. Ein dyk heb ick gesproken och hedde ick dat met ges praeken ende dat ander daer ik voertmeēt niet to seggen en fall.

Dat xl. Capitell woe godt Job straeften vmb dat hi sich to seer gerechtuerdicht hadde ende woe got vnder gelikeuissen behemot dat is des Eliphanten. ende leuiathan dat is des wallwylles bewyft dat dye diuell vuer wyn lick sy van den mynschen.

Onde dye here andt worden Job vryth dem vngestuerē ende sede. Goede vmb dyne lenden alls ein man. Ick fall dy vraegen ende andt worde my. Halltu myn oedell yet tho niet maken en saltu my wēd omen vmb dy sellst gherecht tho maken. Ende off du eimen arm dat is macht. Iheffst gelik alls got. ende off du myt allsulcker stemmen luydest alls got deyt soe vmbhange din schoon heit ende werde vpgheauen in dye hoechde en de bys gloriose ende doe schoen kleyder aen. Verstrouwe dye hoerdy ghen in dinen toer ne ende welscheme sy ende all den hoerdygen den du suyst vernedder. Besie all dye hoerdy gen ende bescheme sy ende wederē die quaden in erre stat. Verberch sy in dem gemulle tosa men: ende wēdrenck er angesicht in dye kuy le ende dan soe fall ick behyē dat dyn rechte hant fall mogen behalden. Dye Behemoth dat dyet. Idat ick myt dy gemaekt hebbe dat fall hope ethen alls eyn offse. Syn sterckheyt is in synen lenden. ende syn macht is in den na uell van sinē buyk. hi wengelē sinen staet als ein zeder holt dye senen van sinen restialē syn

[Marginal notes in a smaller script, likely a commentary or glossary, partially legible.]

Job

in emander geueft. Syn borten fyn alls py
pen van metaell. ende fyn weke beyn fyn alls
pfeeren lampen. Hy is dat begynsell der wege
gaets dye in macht fall fyn swert vp em leg
gen. dpe berge draegen dese krude all dpe beef
gen van dem acker spelen daer. Hy slaepet vn
der den schadden in der hemelicheit der rit in
vuchten steden dpe sehem bedeckt synen sche
men. dpe wyden van der loepender reuieren
sullen en vmbdoorn. Syt hy fall ein teuyet ver
sinden. ende hy en fall sich niet verwonderen
ende heffe betrouwen dat dpe iordacn in synē
mont vlieten fall. In synen ogen fall hy en vā
gen alls myt emen angell. ende myt tynstae
ken fall hy syn naessgaeter dorbaeren. **S**alltu
den duuell vpt moegen trecken van dem iner
myt emen angell. *alls emen vylsch. lende salt
sin tonge binden myt emre korden. **S**alltu ey
nen eink doen in syn naessgaeter. ende falltu
myt emē piem syn wangē dorbaeren. **S**all hij
dpe vdynghe tho dy manlichuoldighen. vp
dat hy sachte dinghe tho dy segge. **S**all hij
yt en verbont myt dy maken. ende falltu en
vntfanghen tho emen ewychlicken knechtē.
Salltu en bedriegen alls emen voegell. falltu
en bynden myt dynen mechden. **S**ullen en de
vāende houwen to stucken. ende sullen en de
koerpluyde oek deplen. **S**alltu dpe geyten ver
sullen myt synen velle. ende emen vysskoerff
myt synem hoerffde. **S**alltu legghen din hant
vp en. **S**edenck e des seits. **D**en dpe duuel en
tegen dy gelhat heffe. lende sette niet vp meer
tho spreken. **S**ye syn haepen sal em bedriegē
ende hy fall neder geworpen werden dat dyt
all creaturen sien sullen.

Dat eli. Capittel woe got Job bewy
set vnder em gelikemis ems walluisses dat de
duuel verueerlick ende greyfflick sy allen luy
den ende dat em gern mynsche myt eunygge
lyse waepen wederstaen mach. noch oek myt
gryneley kostliken dingē verwonnen mach
werden.

Dat en sal en niet verwecken als off ik
wreeth were. want wye fall myn aen
ghesicht wederstaen moeghen. **W**ye
heffe my thouoeren ghegheuen dat ik em we
dergheuen moeghe. **A**ll dat vnder dem hem
melis dat is myn. **I**ck en sal en niet sparen in
mehigen worden dpe vyfiert sullen syn vmb
en thoe bydden. **W**ye sal vntdecken dat aen
gesicht syns kleydes. **E**nde wye sal ghaen yn
mydden van synem monde. **W**ye sal vpdoen
dpe posten synes aenghesichts. **A**l vmb en
de vmb is angst syn licham is als ghegoeten

schilde ende thosaemen gheuoghet myt klam
meren ende schubben dpe en dwinghen. dpe
em is vp dpe ander gheuoecht. ende daer doe
en kompt gem adem. **D**ye em sal an dem an
deren aenhanghen ende sullen sich hoelden. en
de gein van den anderen scheyden. **S**yn suuē
is als dpe schyn des vuyts. ende syn oegen sint
als wynbreuwen van der daegeraet. **V**yth sy
nem monde koemen lampen gelick bernenden
vackelen van vuire. **V**yth synen naessgaeteren
geyt roeck als opnen geloyenden ende bernen
den poth. **S**yn adem dert kaelen berennende
eyn vlamme geyt vyth synem monde. **I**n sine
halie woenet sterkheyt. ende armoet ende ghe
breck sal voer syn aengesicht gaen. dpe leder
van sinem vleysche hangen thosaemen. **H**y
sal enteghen en senden blixen. ende sy en sullen
thoe gheimre anderre stat koemen. **S**yn hert
sal werden verhaert als ein stein ende sal wer
den verhaertet als ems sonderz aenuelt. **A**ls
hy verhoegt weert soe sullen dpe engelen ont
fruchten ende sy sullen verueert werden. ende
gesuuet. **A**ls en dat swert begript soe en fall
niet moegen g. duren noch sper noch panser.
want hij sal pseren achten als kaff. ende me
tael als vuyl holt. **E**c schutte en sal en niet ver
iaeghen. dpe steyne van der slingeren sint eme
verwandelt in stoppelen. **H**y sal den suede ha
mer act. ten als stoppelen. ende hij sal bespotte
den genen dpe dat sper aenlegghet. **V**nder em
sullen wesen die radpen van der sonnen. **H**y
sal dat golt vnder sich werpen als dreck. **H**y
sal dpe diepheit der see doen wellen als eyne
porth. ende sal sy maeken gelick salue dpe dat
suyth. **A**chter eme sal die wech schynen. **H**y
sal den affgront achten als emen alden. **D**at
is vnmechtich en thoe wedrinken. lende geyn
macht en is vp der werlt die men em ghely
ken mach. want hij is gemaect dat hij nye
mant vntien sal. hy suith al die hoege dinck
want die koenynck is ouer al die kinder der
hoeuedien.

Dat twe ende verlichste Capittel wo iob
got oethmoedichliken andwoerden ende sin
mysswaet bekende. **E**nde woe ghodt Elphas
ende oeck syn ander twe vriende straefften en
de die penitencie deden vor et sonden ende wo
Job voer sy bath toe dem heren gaede. **E**nde
woe got dpe here Job al syn guet dobbel we
derumb gaff. **E**nde al dpe en kanden vrouden
sich myt em. ende woe langhe hij nae der tijdt
leffden.

Dat de Job ant worden dem heren ende
sede. **I**ck weyt dat du al dynck ver
machst. ende dat dy geyn gedancken

verbot gen en sin. nye is dese die finen niet he-
 let sonder konste. **H**yrumb heb ik geckliken
 gespraken ende dat ouermaren ginck boeuen
 konst. **H**oere ende ick sall spreken. ick sall di
 vraegen ende andworde du my. **M**yt den hoe-
 ren mynre oren hebbe ick dy gehoert: mer nu
 syet myn oge dy. **H**yrumb straefte ik my selfs
 ende ik doe penitencie in vinken ende in assen
Alls got dese woerde gespraken hadde to job
 doe seide hij tho **E**lphas van **T**heman. myn
 toern is vertoernt entegen dy. ende enteghen
 din twe vriende. want ghy en hebt alsoe ge-
 rechtliken voer my niet ghespraken als **J**ob
 myn knecht. daerumb nyempt myt uw seuen
 styeren ende seuen wedere. ende gaet toe **J**ob
 mynen knecht ende offert bernonden offer vor
 uw. want **J**ob myn knecht sall voer uw byd-
 den. ende ick sall syn aengesicht vntfanghen: soe
 dat uw dese geckheit niet gerekent en werde
 want gy en hebt to my wart niet recht gespra-
 ken als **J**ob myn knecht. **A**lls us ginghen en
 wech **E**lphas van **T**heman: ende **B**alldath
 van **S**uyth ende **S**ophar van **N**aamath. en-
 de sy deden als en dye here gesacht hadde en-
 de dye here vntfienck **J**obs aengesicht. ende de
 here kjerden sich tho **J**obs penitencie doe hij
 voer syn vriende bat. **E**nde dye here gaff **J**ob
 weder dobbell all dat hi ghehat hadde. ende
 thoe em quamen all syn broeder: ende all syn
 susteren ende all dye en to uocren handen. en

de sy aten slyt em broet in sinen huys. ende sy
 wegeden dat hoeft oeuere. ende sy troosten
 en van all dem quaden dat dye here van eme
 gebracht hadde. ende eyn ygelik gaff eme eyn
 schaep ende eimen gulden oertinck. **E**nde dye
 here ge'xenedyden **J**obs saetken meer dan sin
 begyn. ende em woerden veertien dusent schae-
 pe. ende seessdusent **C**amelen. ende seessdusent
 iock offen. ende dusent eselhynden. ende hij had-
 de seuen soene ende dre dochter. **E**nde hij hete
 der eintre name **D**yna. ende der anderre naem
Casia. ende der derder naeme **C**ornuslibij. **I**n
 all den landen en vant men so schon wyff niet
 als **J**obs dochter waeran. ende er vader gaf
 on erfgetall vnder eeren broederen. ende nae de
 sen *geyffselen. **A**lffden **J**ob hundert ende veer-
 tich iaer. ende hij sach sin kinder ende synre ky-
 der kinder. bis to dem vyerden geslechte. ende
 hi starff alle ende vol van daegen.

Hyer geyt vnt iobs boeck. **E**nde hier na
 volgt dye psalter.

... de mensche des propheeten ...

Hier geyt vnt iobs boeck. Ende hier na
 volgt dye psalter.

... de mensche des propheeten ...